

ADDENDUM BIJ HET MILIEUEFFECTENRAPPORT MET BETREKKING TOT HET DUURZAAM WIJKCONTRACT (DWC) WIELS AAN DE ZENNE

Gemeente Vorst

NIET-TECHNISCHE SAMENVATTING

September 2020
Dossier nr. 22727
Waterloolaan 90
1000 Brussel

Werkteams:

*Studiebureau verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het programma van het DWC: CityTools
Studiebureau verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het Milieueffectenrapport: ABO – Tractebel*

Aanbestedende overheid:

*Gemeente Vorst
Pastoorstraat 2
1190 Brussel*

INHOUDSOPGAVE

Lijst van de afbeeldingen	vi
Lijst van de tabellen	vii
Technische woordenlijst.....	viii
Lijst met afkortingen	ix
1 Inleiding.....	1
1.1 Wettelijk kader van het Milieueffectenrapport	1
2 Herhaling van de bestaande situatie en de voornaamste milieu-uitdagingen.....	2
2.1 Milieueigenschappen van de gebieden die waarschijnlijk aanzienlijk getroffen zullen worden door het weerhouden programma van het DWC	16
2.1.1 Beschermde natuurgebieden	16
2.1.2 Gebieden van culturele, historische, esthetische waarde of voor stadsverfraaiing (GCHEWS) bepaald in het GBP.....	17
2.1.3 Overstromingsgebieden	17
2.2 Milieuproblemen verbonden met het programma, in het bijzonder deze betreffende de gebieden die van bijzonder belang zijn voor het milieu.....	18
2.3 Milieuproblemen die verband houden met de inschrijving in het plan, gebieden waarin de vestiging van ondernemingen toegelaten is die een risico op zware ongevallen inhouden waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn in de zin van Richtlijn 96/82/EG.....	18
3 Nulalternatief: voorzienbare evolutie van de perimeter bij niet-uitvoering van het programma van het DWC	19
4 Samenvatting van de inhoud van het programma van het DWC.....	20
4.1.1 Wijziging van het programma DWC Wiels aan de Zenne.....	20
4.2 Banden met andere relevante plannen en programma's	22
5 Analyse van de milieueffecten	23
5.1 Methodologische aanpak.....	23
5.2 Identificatie van de milieueffecten van de tussenkomsten en projecten die het programma vormen.....	24
5.3 Transversale analyse van het geheel van de projecten van het weerhouden programma van het DWC.....	26
5.3.1 Globale voorspelbare impact op de bevolking	26
5.3.2 Globale voorspelbare impact op het oppervlaktewater	27
5.4 Voorstelling van mogelijke alternatieven en hun rechtvaardiging.....	28
5.5 Samenvatting van de aanbevelingen	28
5.5.1 Projectfiche B.2.....	28
5.5.2 Projectfiche D.1.4	28
6 Algemene conclusie	30
7 Bibliografie.....	32

LIJST VAN DE AFBEELDINGEN

Afbeelding1: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek “Bevolking” (ABO)	3
Afbeelding 2: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek “Volksgezondheid” (ABO)	4
Afbeelding 3: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek “Bodem” (ABO)	5
Afbeelding 4: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek “Natuur en biodiversiteit” (ABO)	6
Afbeelding 5: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek “Oppervlaktewater” (ABO)	7
Afbeelding 6: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek “Grondwater” (ABO)	8
Afbeelding 7: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek “Mobiliteit” (ABO)	9
Afbeelding 8: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek “Klimaatfactoren” (ABO)	10
Afbeelding 9: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek “Lucht” (ABO)	11
Afbeelding 10: Kaart van de uitdagingen van de thematiek “Geluids- en trillingshinder” (ABO – Tractebel)	12
Afbeelding 11: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek “Materiële goederen” (ABO)	13
Afbeelding 12: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek “Erfgoed” (ABO)	14
Afbeelding 13: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek “Landschappen” (ABO)	15
Afbeelding 14: GCHEWS van de perimeter van het DWC (ABO, bron: BruGIS)	17

LIJST VAN DE TABELLEN

Tabel 1: Samenvatting van de aangepaste projecten binnen het programma van het DWC	22
Tabel 2: Samenvattende tabel met de operaties van de projectfiches die het voorwerp van dit addendum uitmaken	25
Tabel 3: Samenvatting van de effecten in de betrokken projectfiches over de thematiek “Bevolking”	26
Tabel 4: Samenvatting van de effecten in de betrokken projectfiches over de thematiek “Oppervlaktewater”	27

TECHNISCHE WOORDENLIJST

Biotoop	Geografisch afgebakende omgeving waar homogene en gedefinieerde omgevingsfactoren (temperatuur, vochtigheid ...) aanwezig zijn, noodzakelijk voor het bestaan van fauna en flora en waarvoor dit een normale habitat is.
Oppervlaktewater	Binnenwateren, met uitzondering van grondwater, overgangswater en kustwateren, en voor zover het de chemische toestand betreft, ook territoriale wateren. Per slot van zaken gaat het om de waterlopen en vijvers van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Leefmilieu Brussel (2017). <i>Waterbeheerplan BHG 2016-2021</i>)
Grondwater	Al het water dat zich onder het bodemoppervlak in de verzadigde zone bevindt en dat in rechtstreeks contact met de bodem of de ondergrond staat (Leefmilieu Brussel (2017). <i>Waterbeheerplan BHG 2016-2021</i>)
Afvloeiend hemelwater	Regenwater dat niet in de bodem dringt.
Afvalwater	Of “stedelijk afvalwater”, is het water dat is vuil geworden door menselijke activiteit, na het gebruik ervan voor huishoudelijke of industriële doelstellingen (Leefmilieu Brussel (2017). <i>Waterbeheerplan BHG 2016-2021</i>)
Energie-efficiëntie	De verhouding tussen de verkregen prestatie, dienst, goederen of energie, en de energietoevoer hiervoor (<i>Ordonnantie van 2 mei 2013 houdende het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing</i>)
Primaire energie	Energie uit hernieuwbare of niet hernieuwbare bronnen die geen omzettings- of verwerkingsproces ondergaan heeft (<i>Ordonnantie van 2 mei 2013 houdende het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing</i>)
Grijze energie	Energie nodig voor de productie, het transport en de verwijdering van een product
Invasieve/overwoekerende soorten	Een exotische soort, geneigd om zich in groten getale te verspreiden of te vermeerderen op een excessieve manier of een manier die het behoud van de biodiversiteit bedreigt (<i>Ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het</i>
Evapotranspiratie (bij planten)	Hoeveelheid water verdampt door vegetatie.
Broeikasgas	Gassen die een deel van de zonnestralen absorberen, ze in de vorm van straling verspreiden in de atmosfeer en zo bijdragen aan het broeikas effect.
Afwatering	Sloot begroeid met gras, depressie, al dan niet natuurlijk, die afvloeiend regenwater verzamelt.
Wadi	Droge depressie waar afvloeiend regenwater samenstroomt bij natte periodes en regenbuien.

LIJST MET AFKORTINGEN

GAN	Gewestelijk Agentschap voor Netheid of Net Brussel
BSE	Brussel Stedenbouw en Erfgoed
BCG	Biotoopcoëfficiënt per gebied
BWRO	Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening
BWLKE	Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing
DWC	Duurzaam Wijkcontract
SVC	Stadsvernieuwingscontract
BB	Bijzonder bestek
KRW	Kaderrichtlijn Water 2000/60/EG
DEMAX	Maximaal toegestaan lekdebiet per lot
GBV	Gewestelijke beleidsverklaring
FAO	<i>Food and Agriculture Organization of the United Nations</i> – Organisatie van de Verenigde Naties voor de voeding en landbouw
BKG	Broeikasgas
PAK	Polycyclische aromatische koolwaterstoffen
OSU	Ochtendspitsuur
ASU	Avondspitsuur
BIM	Brussels Instituut voor Milieubeheer (oude naam voor Leefmilieu Brussel)
BISA	Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse
KOW	Kaderordonnantie Water van 20 oktober 2006
WGO	Wereldgezondheidsorganisatie
CP	Containerpark
RPVA	Richtplan van Aanleg
PLKE	Plan Lucht-Klimaat-Energie
APEE	Actieplan voor energie-efficiëntie
GPDO	Gemeentelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling
WBP	Waterbeheerplan
PGB	Perimeter van gewestelijk belang
BBP	Bijzonder Bestemmingsplan
GBP	Gewestelijk Bestemmingsplan
GOP	Gewestelijk Ontwikkelingsplan
GPDO	Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling

GPBP	Gewestelijk Parkeerbeleidsplan
BHG	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
GeMSV	Gemeentelijke Stedenbouwkundige Verordening
MER	Milieueffectenrapport
GSV	Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening
GGSV	Gezoneerde Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening
GOB	Gewestelijke Overheidsdienst Brussel
MTO	Maximaal Toegestane Ondoordringbaarheid
EU	Europese Unie
OGSO	Ondernemingsgebied in een stedelijke omgeving
ZEUS	Zone van Economische Uitbouw in de Stad
GGB	Gebied van Gewestelijk Belang
SBZ	Speciale Beschermingszone

1 INLEIDING

1.1 WETTELIJK KADER VAN HET MILIEUEFFECTENRAPPORT

Onderhavig document is een addendum bij het Milieueffectenrapport (MER) van het programma dat werd weerhouden voor het Duurzaam Wijkcontract (DWC) Wiels aan de Zenne gedragen door de gemeente Vorst en gerealiseerd in 2018.

Het opstellen van deze evaluatie wordt gerechtvaardigd door het feit dat het DWC een programma vormt in de zin van Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's (artikelen 2 en 3). *Gelet op de recente wijzigingen voorzien voor de verschillende projecten van het DWC, kan de milieueffectenbeoordeling van 2018 met dit addendum worden aangepast en aangevuld.*

De Europese Richtlijn 2001/42/EG, die in de Brusselse wetgeving werd doorgevoerd via de Ordonnantie van 18 maart 2004 betreffende de milieueffectenbeoordeling van bepaalde plannen en programma's, dwingt namelijk af dat een milieueffectenbeoordeling wordt uitgevoerd voor plannen en programma's die wellicht aanzienlijke effecten zullen hebben op het milieu, en dit met het oog op de garantie van een betere bescherming van het milieu en een bijdrage aan de integratie van milieuoverwegingen in de opstelling en goedkeuring van deze plannen en programma's.

Wanneer een milieueffectenbeoordeling vereist is, dient deze te worden uitgevoerd tijdens de ontwikkeling van het plan of programma en voordat dit wordt goedgekeurd of aan een wettelijke of bestuursrechtelijke procedure wordt onderworpen (artikel 8). Het MER moet de informatie bevatten die is opgesomd in Bijlage C van het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO).

2 HERHALING VAN DE BESTAANDE SITUATIE EN DE VOORNAAMSTE MILIEU-UITDAGINGEN

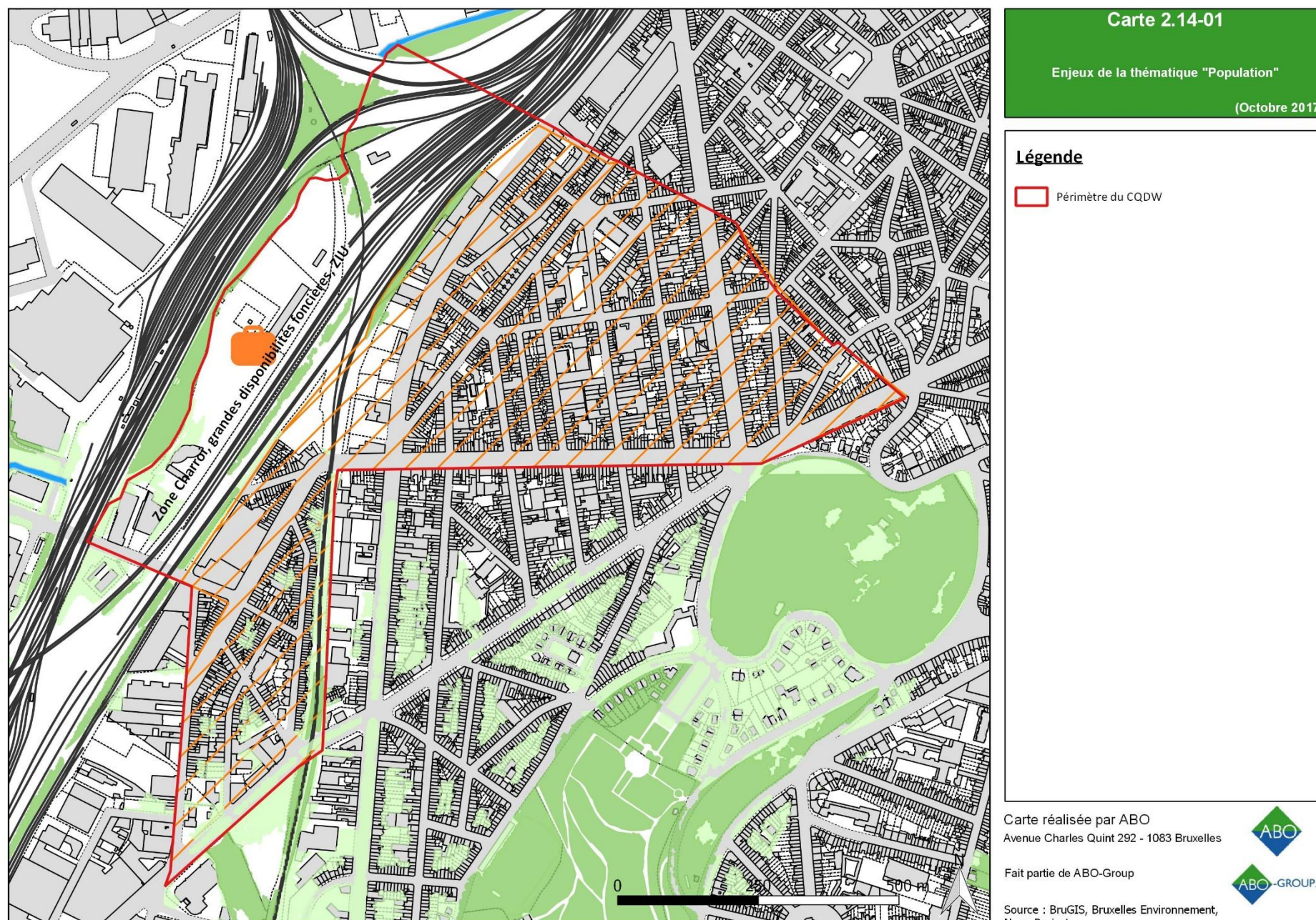
Het hoofdstuk 'Bestaande situatie en voornaamste milieu-uitdagingen' is opgenomen in het milieueffectenrapport. De doelstelling hiervan was het beschrijven van de bestaande situatie en de situatie langs het water van de milieuthematieken binnen de perimeter die werd bepaald door het DWCW, en het identificeren van de milieu-uitdagingen.

De bestaande situatie evenals de voornaamste uitdagingen zoals vermeld in het milieueffectenrapport in 2018 verschillen momenteel niet van de huidige bestaande situatie (2020). Hieronder is ter informatie evenwel een herhaling van dit hoofdstuk opgenomen in de vorm van samenvattende fiches.

Elke fiche bestaat uit de volgende elementen:

- Een kaart met lokalisatie in de perimeter van de voornaamste mogelijke actieplaatsen voor de genoteerde uitdagingen;
- De lijst van de uitdagingen van de thematiek.

BEVOLKING

Afbeelding1: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek "Bevolking" (ABO)

Het woningaanbod versterken in overeenstemming met de vastgestelde sociale situatie. Een van de voornaamste doelstellingen van dit type programma is het versterken en verbeteren van het residentieel aanbod, zowel inzake kwantiteit als kwaliteit. De duurzaamheid van de gebouwen moet in het hart van de aanpak liggen. Slechts twee woningprojecten zouden a priori moeten gedragen worden door het SVC in zijn perimeter, en geen enkel in het deel gelegen in Vorst. Het DWC zal dus de actie van het SVC op dit punt moeten aanvullen.

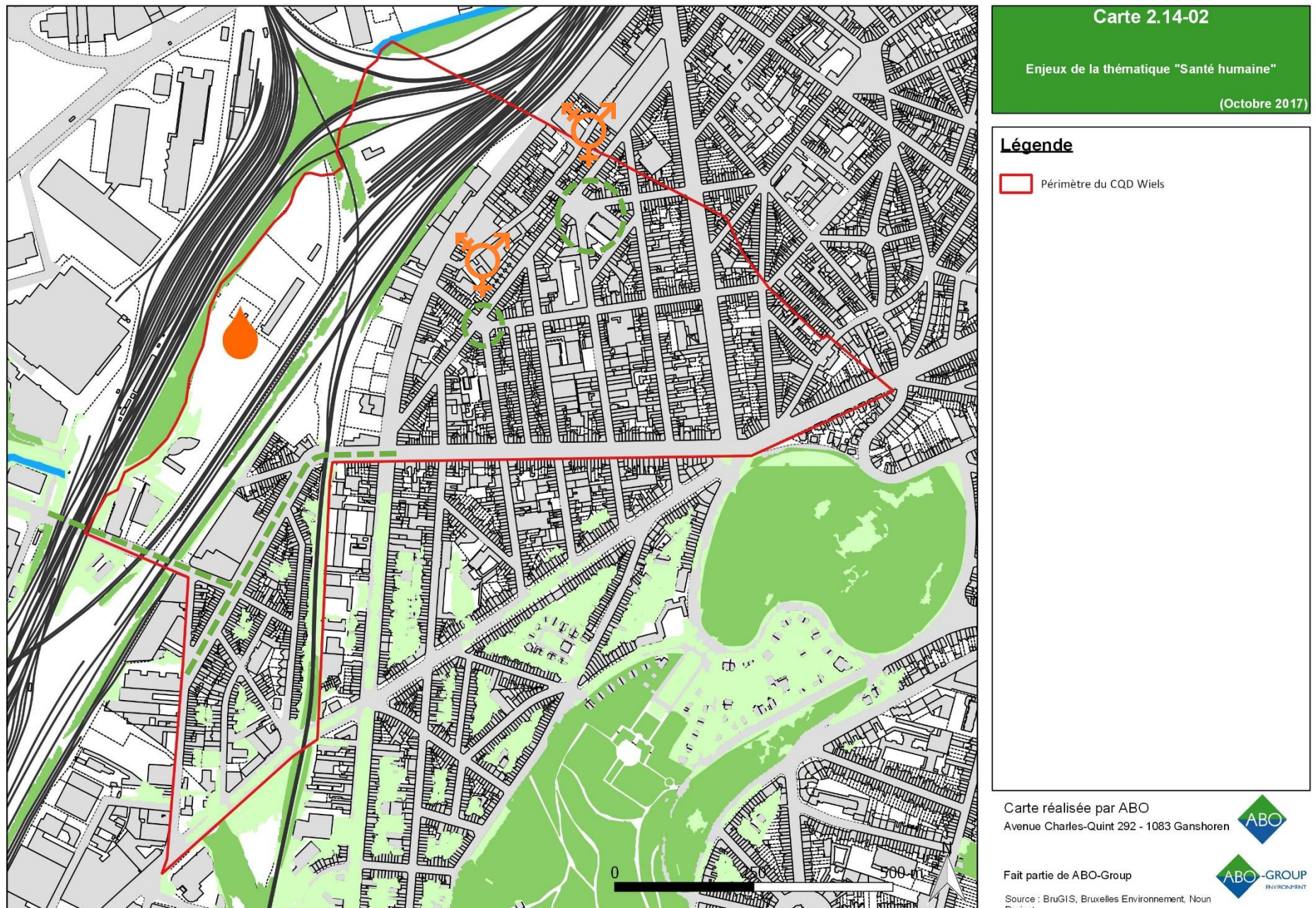
Het sociaal evenwicht verbeteren door een gevarieerd aanbod aan woningen (verwerving, sociale verhuur, privéverhuur, enz.). Naargelang de geïdentificeerde grondmogelijkheden zal de nadruk kunnen gelegd worden op de creatie van nieuwe woningen, of op de verbetering van bestaande woningen, in overeenstemming met de voornaamste vastgestelde uitdagingen in de perimeter.

Economische activiteiten die geïntegreerd zijn in het stadsnetwerk behouden en creëren (industrie, kantoren, handelszaken, stadslandbouw), gekoppeld aan een degelijk aanbod aan opleidingen en toegankelijkheid tot arbeid op plaatselijk niveau. Het Gerijgebied lijkt hiervoor het best aangepast omdat het beschikt over een aanzienlijke grondreserve. De economische acties binnen het bewoond deel van de perimeter worden echter aanbevolen om een diversiteit aan functies te behouden en te ontwikkelen.

Over de hele perimeter

Het aanbod aan infrastructures bestemd voor kinderen waaraan nog steeds een groot gebrek is in de perimeter (crèche, school), ondanks de projecten die elders worden voorzien, versterken. Gezien het enorme gebrek, kan elke bijkomende plaats positieve effecten hebben, op voorwaarde dat zij aangepast zijn aan deze functie (meer bepaald aan de behoefte aan een beveiligde externe ruimte).

Afbeelding 2: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek "Volksgezondheid" (ABO)

Beheersystemen opzetten die toelaten om het water te temporiseren en de overstromingsrisico's waaraan een groot deel van de perimeter onderhevig is, te verminderen, meer bepaald in het Gerijgebied waarvan het potentieel al eerder werd benadrukt.

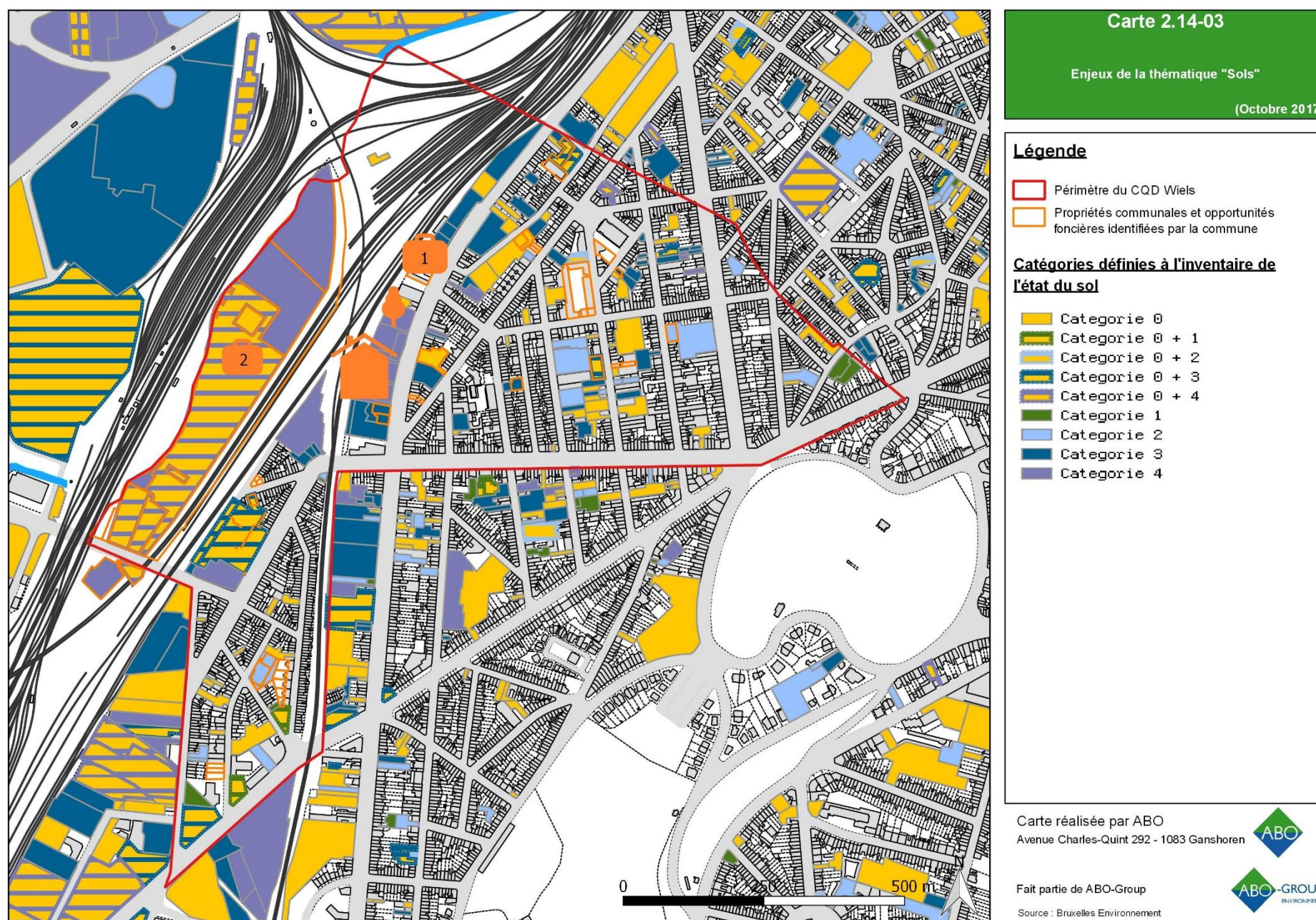

De kwaliteit van de openbare ruimten verbeteren voor wandelingen en actieve verplaatsingswijzen, door de breuken veroorzaakt door de vervoersinfrastructuren te verminderen. Dit is bijzonder relevant voor:

- De Luttrebruglaan die het zuidelijk deel van het grondgebied verbindt met het Wielsgebied;
- De Gerijstraat, enige toegang tot de voornaamste grondreserve van de perimeter, en tot de Zenne in openlucht;
- Het Orbanplein en Sint-Antoniussplein, heden sterk ingesloten in het dichte gebouwenetwerk en dus weinig zichtbaar vanaf de assen van de perimeter.

De gelijkheid zoeken in de openbare ruimten, vooral voor het Sint-Antoniussplein en het Orbanplein, teneinde het onveiligheidsgevoel omwille van de alomtegenwoordigheid van mannen, te verminderen.

Afbeelding 3: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek "Bodem" (ABO)

Een gemengdheid van de functies in de perimeter beogen, in het bijzonder voor het GGB Van Volxem waarvan de ontwikkeling reeds wordt aangepakt in verschillende kaders.

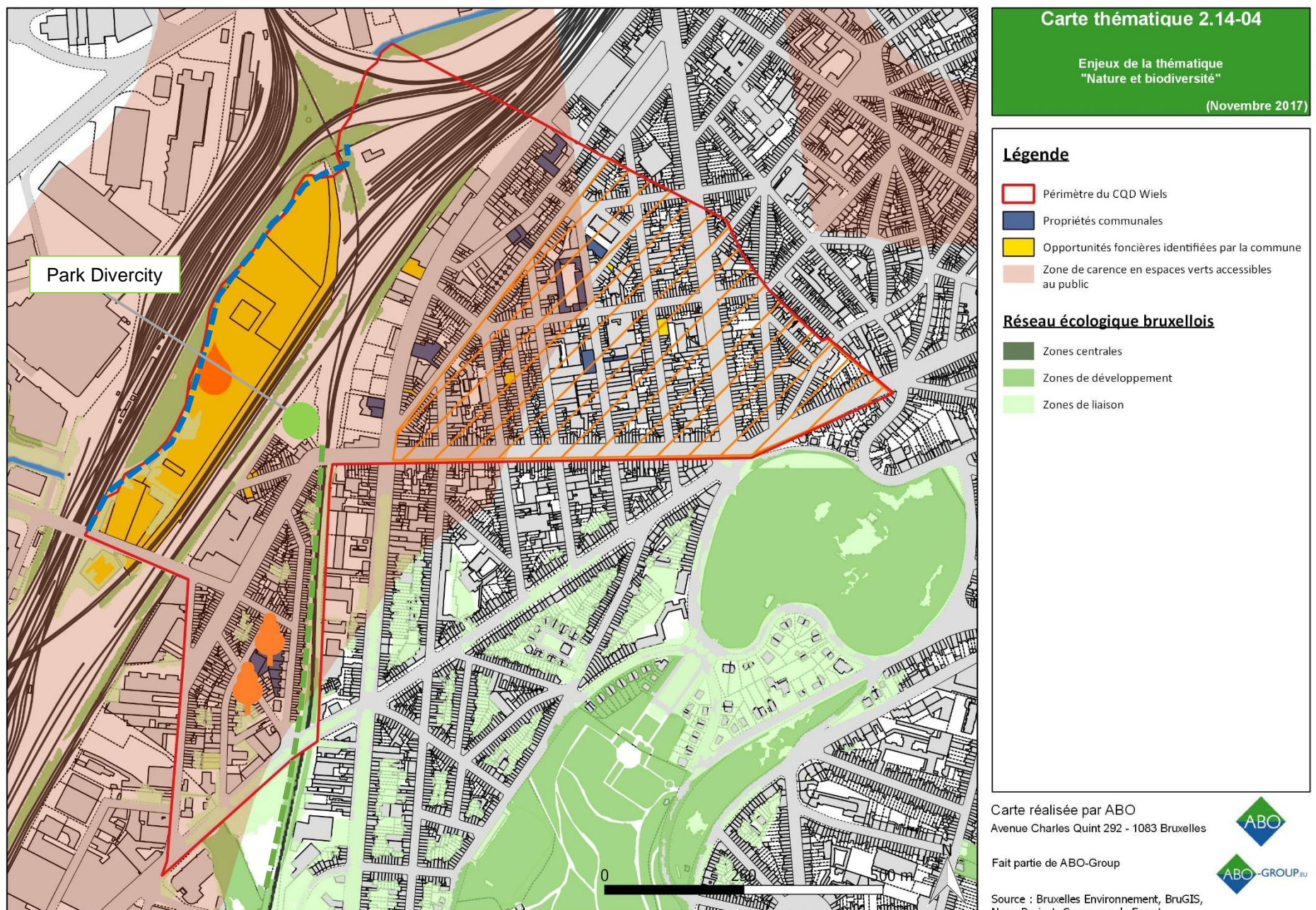
De ongebruikte ruimte van het Gerijgebied verminderen, door er nieuwe activiteiten te vestigen.

Over de hele perimeter

De milieurisico's, maar ook de financiële risico's van de projecten die bodemwerken vereisen precies evalueren (aanaarding, afbraak, enz.), in het bijzonder in het Gerijgebied, teneinde het risico te vermijden dat de goede toepassing van het programma in gevaar zou worden gebracht door de meerkost voor onvoorziene saneringen.

Op zo duurzaam mogelijke wijze de verontreinigde gronden beheren, dit wil zegen door het beheer aan te passen aan de behoeften van het gewenste project, in plaats van het project aan te passen aan de kwaliteit van de bodem. Het programma van het DWC moet vermijden maatregelen te gebruiken voor het beheer van de verontreinigingen die een vermindering van de kwaliteit van de site en/of van het voorgestelde project veroorzaken.

NATUUR EN BIODIVERSITEIT

Afbeelding 4: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek "Natuur en biodiversiteit" (ABO)

Het gebrek aan groene ruimten die toegankelijk zijn voor het publiek in het gebied Luttrebruglaan verminderen. Twee opties zijn denkbaar, maar sterk beïnvloed door de mogelijkheid om ruimte te verwerven:

- Het binnenterrein van het huizenblok ter hoogte van het sportcentrum Vroege Groenten;
- De aanleg van het toekomstige park van de Voor-Zenne in het kader van het SVC;
- Een garage die verondersteld wordt leegstaand te zijn in de Vuurstraat 53.

De rol van de spoorwegtaluds als ecologische lineaire connector op het deel dat niet in de perimeter van het SVC ligt, versterken. Een aangepast beheer van de spoorwegtaluds (strijd tegen de invasieve soorten, milieuvariëteiten, strijd tegen slukstorten, enz.) kan het voor deze overblijvende ruimten mogelijk maken om verbindingen te creëren voor de fauna en flora.

De zichtbaarheid en de valorisatie van de Zenne verhogen, wat ook zou toelaten om opnieuw een band te creëren met de bewoonde wijken.

Een waterspect ontwikkelen in het Gerijgebied, dat, bovenop de diensten van waterbeheer (opslag, infiltratie, uitgestelde lozing), toelaat om ecologische functionaliteiten te bieden.

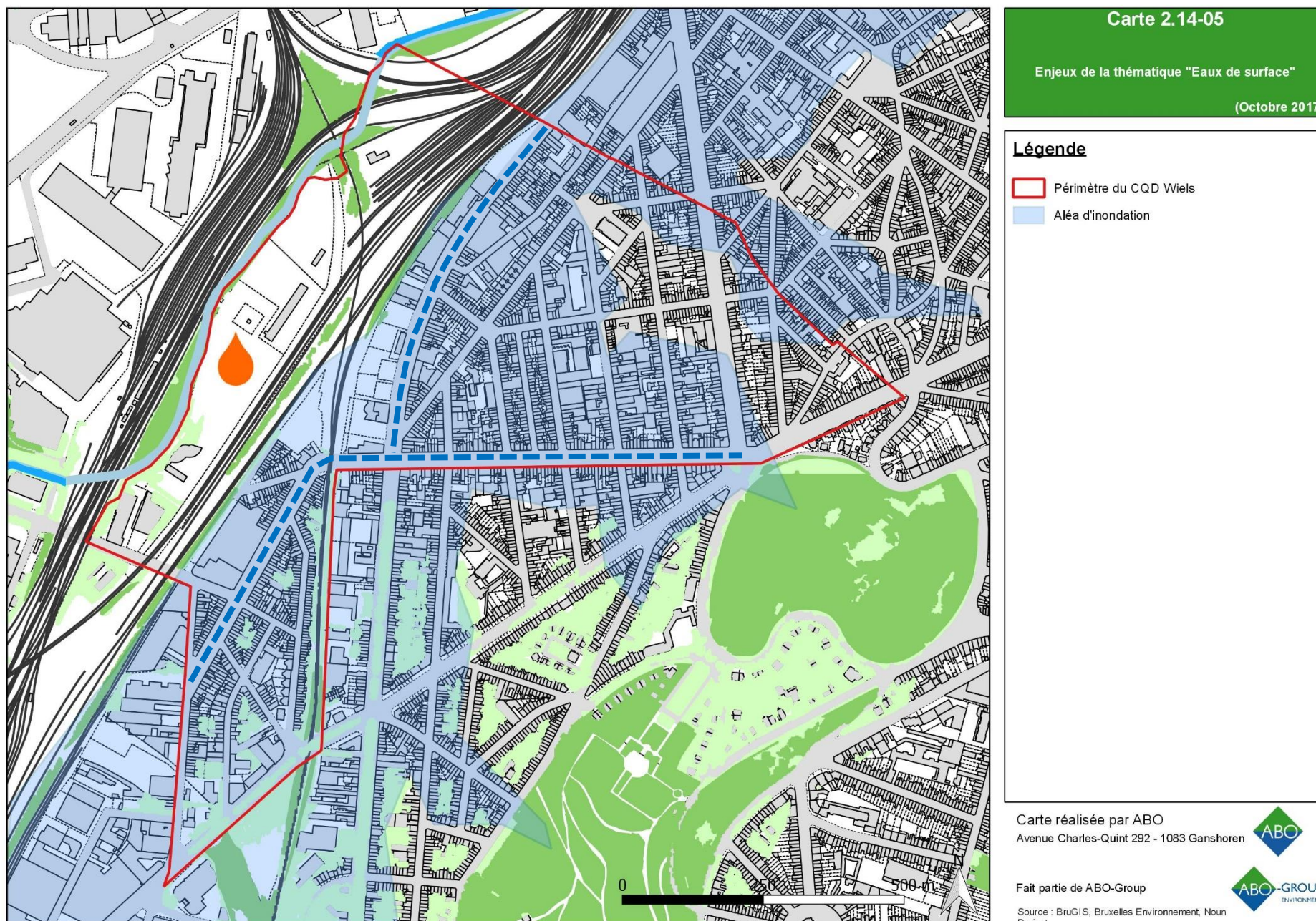

Vergroeningsoperaties van kleine omvang op touw zetten die de burgerinitiatieven die reeds bestaan in het Sint-Antonijsgebied steunen en versterken, om zo ademruimten en natuuruimten te creëren in een erg dichte en minerale wijk zoals: begroening van de gevelvoeten, gevels, aanplantingen in potten, enz.

Over de hele perimeter

Opnemen van een plantenaspect in de vastgoedprojecten (groendaken en -gevels, binnenterreinen van huizenblokken), om de aanwezigheid van de natuur in de stad in het algemeen te verhogen, en dus een verhoging van het BCO (Biotoopcoëfficiënt per oppervlak, evaluatie-indicator van het vegetale karakter van een gebied) toe te laten.

OPPERVLAKTEWATER

Afbeelding 5: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek "Oppervlaktewater" (ABO)

De Zenne opnieuw verbinden met het stedelijk afvalwater, met het oog op een gedecentraliseerd beheer van het regenwater. De uitgestrekte beschikbare gronden van het Gerijgebied bieden de mogelijkheid om aangepaste systemen op te zetten (infiltratie, retentie, uitgestelde lozing), maar er zullen netwerken die de sporen oversteken nodig zijn.

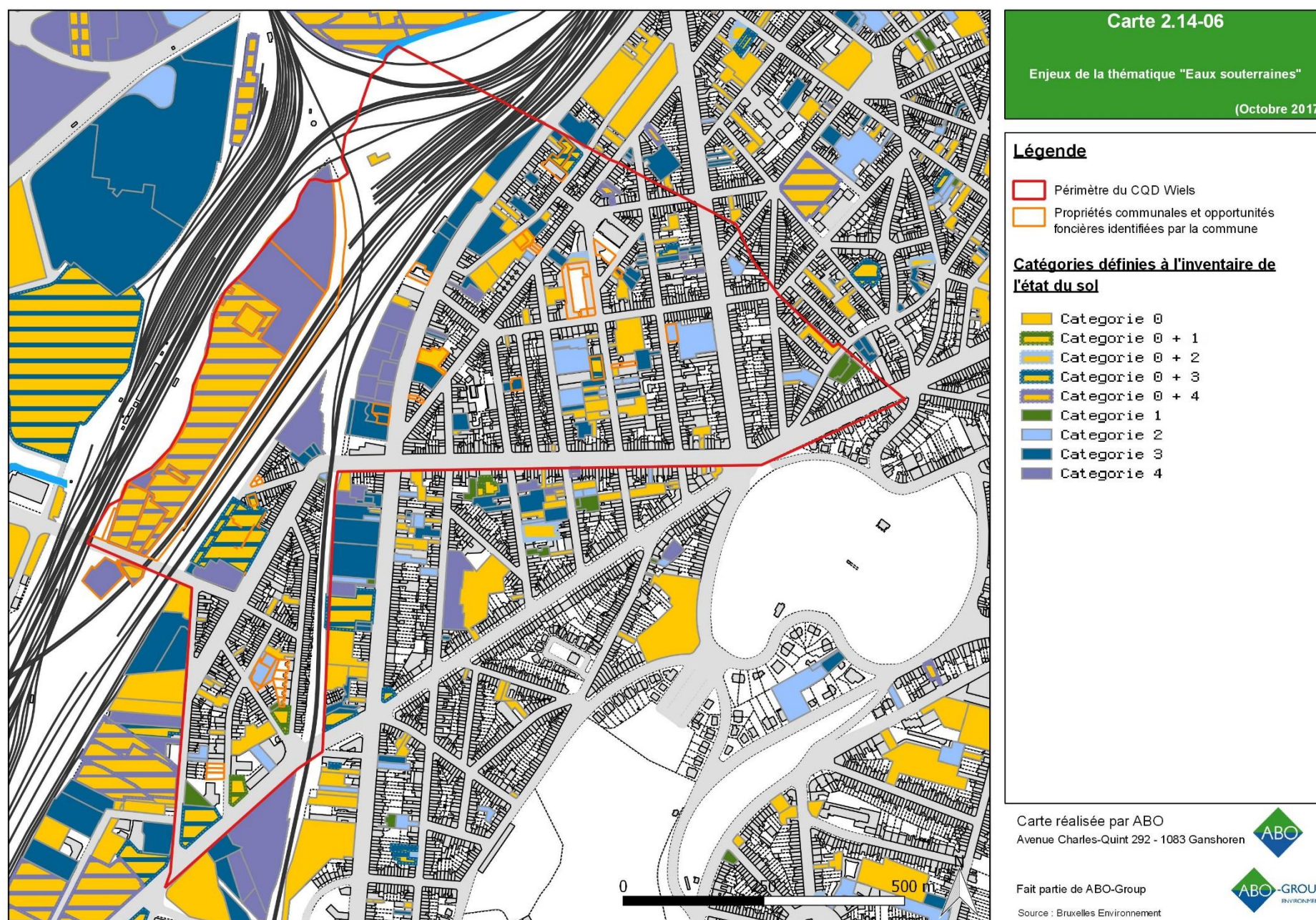
Over de hele perimeter

Systemen opzetten voor waterbeheer in de openbare ruimte die toelaten om de overstromingsrisico's waaraan een groot deel van de perimeter onderhevig is, te beheersen en verminderen. De constructies en reconstructies zullen de GemSV van Vorst inzake het regenwater moeten naleven, maar de herinrichtingen van de openbare ruimten zullen ook een voorbeeldfunctie in het regenwaterbeheer moeten beogen. Talrijke opties zijn mogelijk ((semi)doorlaatbare bekledingen, afwateringen, bekkens, enz.) van wisselende afmetingen naargelang de fysieke mogelijkheden, die ook voordelen voor het landschap, klimaat, vrijetijdsbesteding, enz. kunnen opleveren. Meerdere locaties zijn relevant:

- De Luttrebrug-, Van Volxem- en Wielemans Ceuppenslaan (indien zij nog niet ingericht zijn in het kader van het SVC), daar zij belangrijke bovenmaatse breedtes hebben en/of hoge lekkagepercentages kennen;
- maar ook zo vlug mogelijk tijdens de herinrichtingen van de openbare ruimten.

De bouwdichtheid over de hele perimeter beheersen om enerzijds de wijk niet te verstikken, maar ook om een bodemdoorlatendheid te behouden met het oog op het behoud van de infiltratiecapaciteit van regenwater, ook door het gebruik van de hydrografische studie van het SVC als databank.

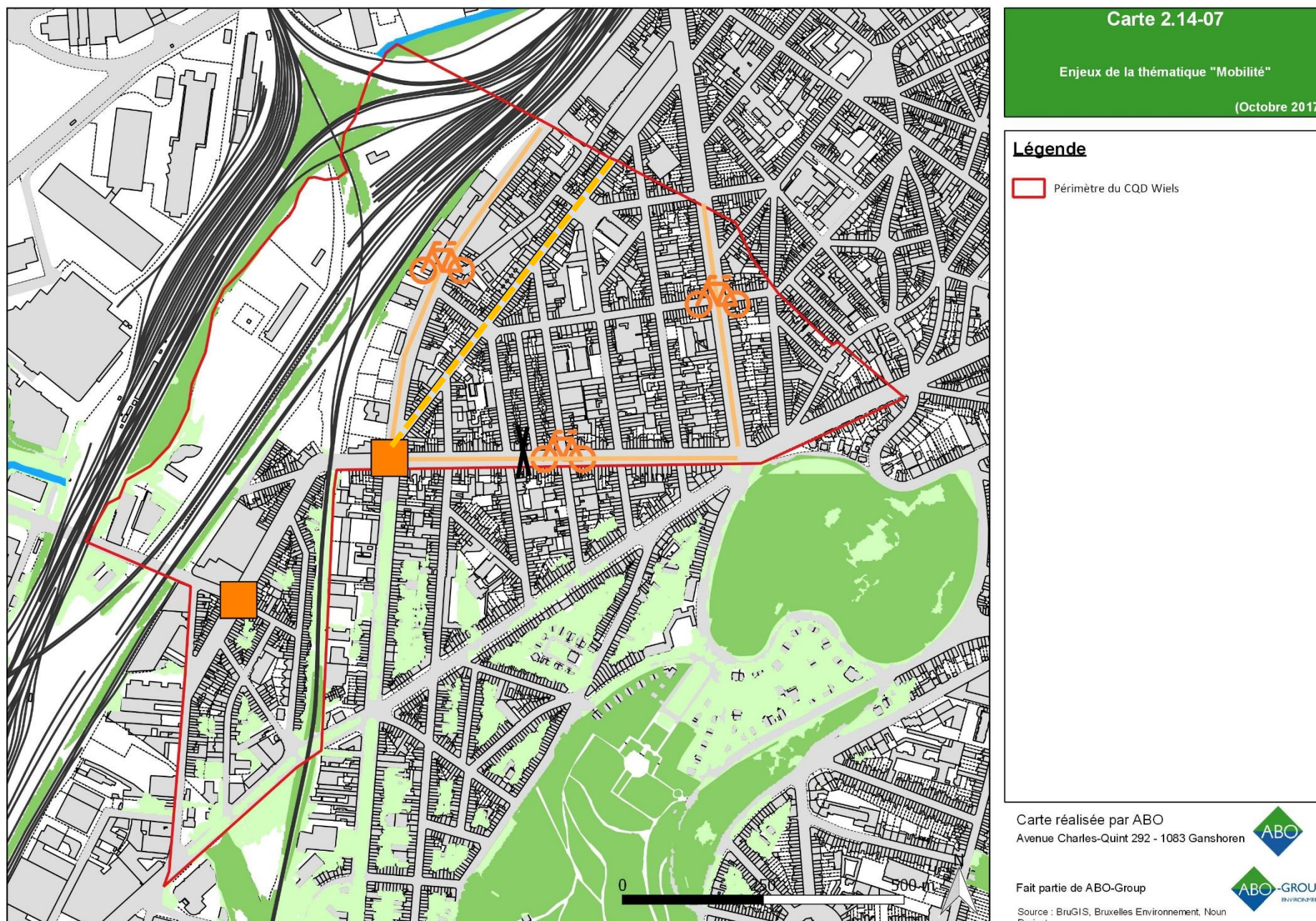
GRONDWATER

Afbeelding 6: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek "Grondwater" (ABO)

Over de hele perimeter

Rekening houden met de kwaliteit van de bodem bij projecten die het beheer van afvloeiingswater op een alternatieve manier beogen. De infiltratie in een verontreinigde bodem kan leiden tot een verspreiding van de verontreiniging naar het grondwater. Er moet dus bijzondere aandacht worden besteed aan het Gerijgebied, waar belangrijke verontreinigingen en een potentieel voor waterbeheer worden opgetekend.

Afbeelding 7: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek "Mobiliteit" (ABO)

Het transitverkeer verminderen in de De Merodestraat die niet aangepast is aan het verkeer dat er doorgaat.

De gevaarlijke kruispunten Gerij-Luttrebrug en Luttrebrug-Van Volxem behandelen door:

- Het beveiligen van de oversteekplaatsen voor actieve verplaatsingswijzen;
- Het verbeteren van de duidelijkheid voor alle verplaatsingswijzen.

De bestaande fietsroutes in de Koningslaan en Van Volxelaan verbeteren en beveiligen.

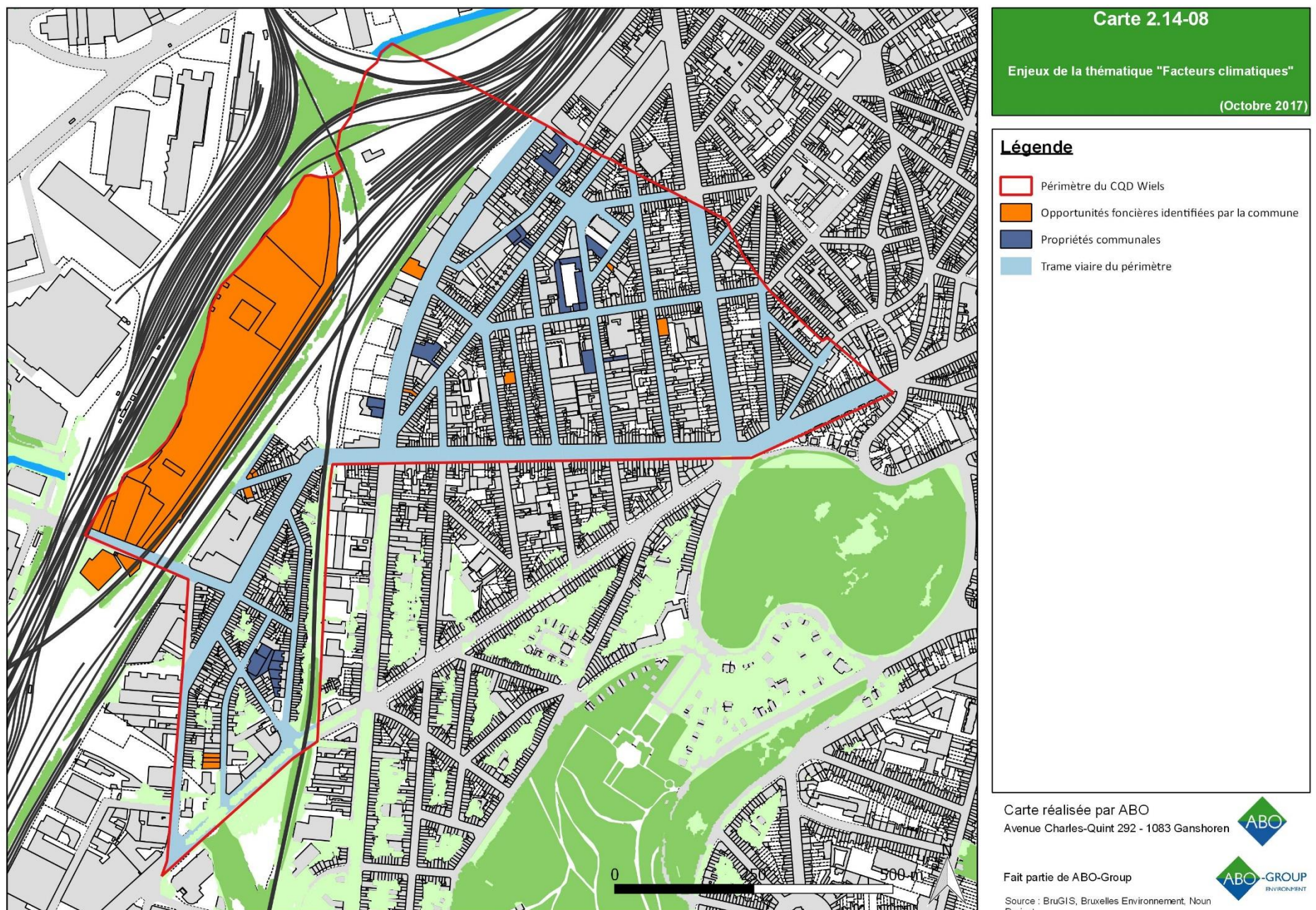
Een fietsinrichting die vandaag onbestaand is in de Wielemans Ceuppenslaan aanleggen.

Over de hele perimeter

Het aanbod aan autoparkeerplaatsen verminderen en het alternatief aanbod voor gedeelde voertuigen versterken, om de bezetting van de openbare ruimte door parkeerplaatsen te beperken.

Bij gebrek aan mogelijke actie inzake het aanbod en de trajecten van het openbaar vervoer, dient de verduidelijking van de trajecten naar de verschillende haltes in de perimeter te worden beoogd.

KLIMAATFACTOREN

Afbeelding 8: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek "Klimaatfactoren" (ABO)

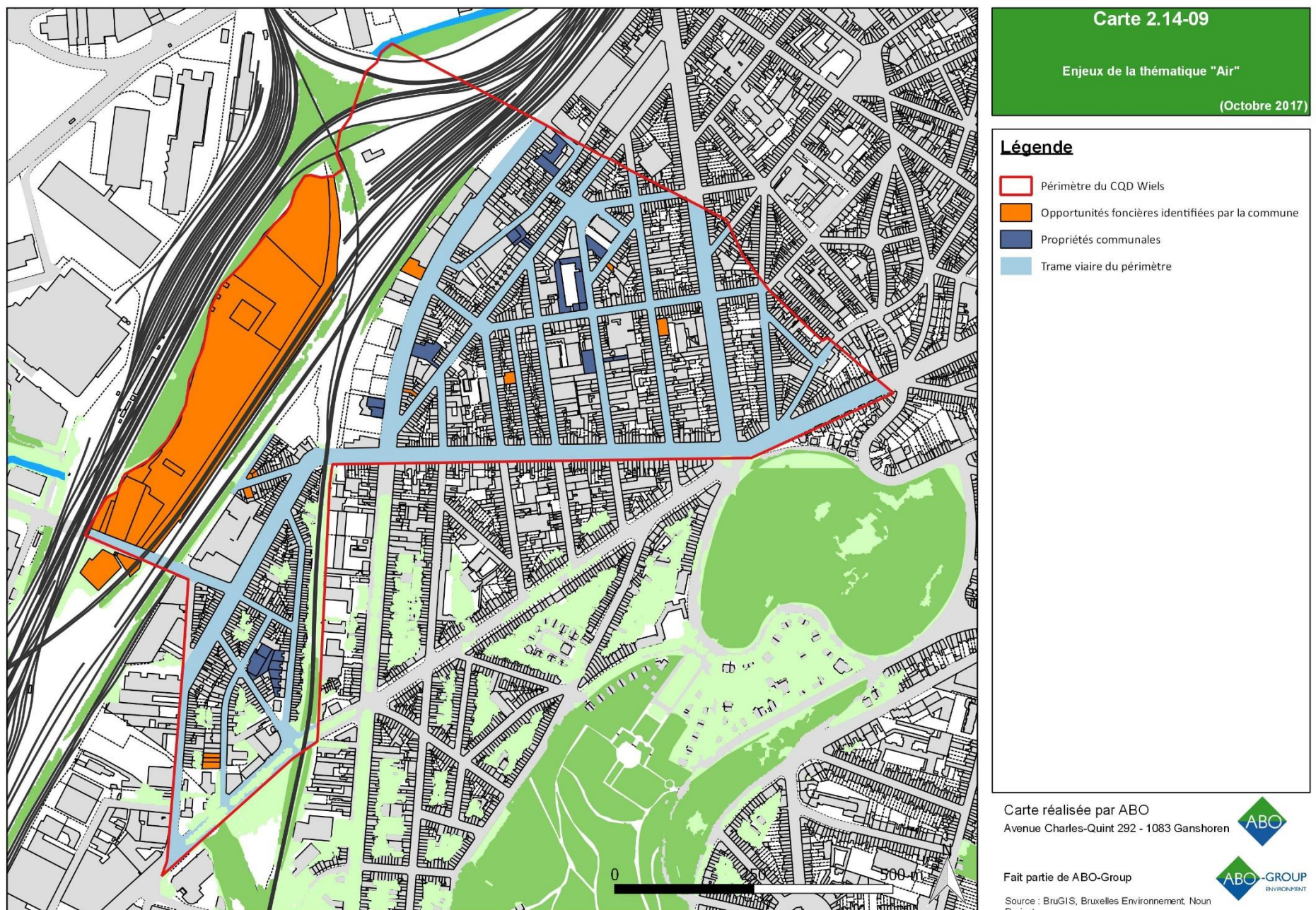
Materialen gebruiken met een natuurlijke en hoge albedo om minder zonnestralen op te vangen bij elk project dat de herstelling van bekledingen integreert, vooral in de openbare ruimte. Deze uitdaging geldt voor de hele perimeter van het DWC. Dit laat toe om het stedelijke hitte-eilandeffect te verminderen.

De daken en gevels zo vlug mogelijk beplanten, wat ook toelaat om het stedelijke hitte-eilandeffect te verminderen (cf. sectie 2.4 van het MER).

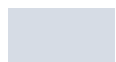
Het gebruik van zachte verplaatsingswijzen aanmoedigen (cf. sectie 2.7 van het MER) om de emissie van broeikasgassen te beperken.

De installatie van systemen voor energieproductie bevorderen bij de herinrichting van daken door het programma van het DWC, met het oog op het plaatselijk produceren van hernieuwbare energie. De voorbeeldfunctie van de overheden bevorderen door acties te concentreren op de gebouwen die eigendom zijn van de gemeente.

De energieprestaties (isolatie, productie van hernieuwbare energie, enz.) van de gebouwen verbeteren bij renovatiewerken, door voorrang te geven aan acties op gemeentelijke gebouwen, in het bijzonder de bibliotheek in de De Merodestraat.

Afbeelding 9: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek "Lucht" (ABO)

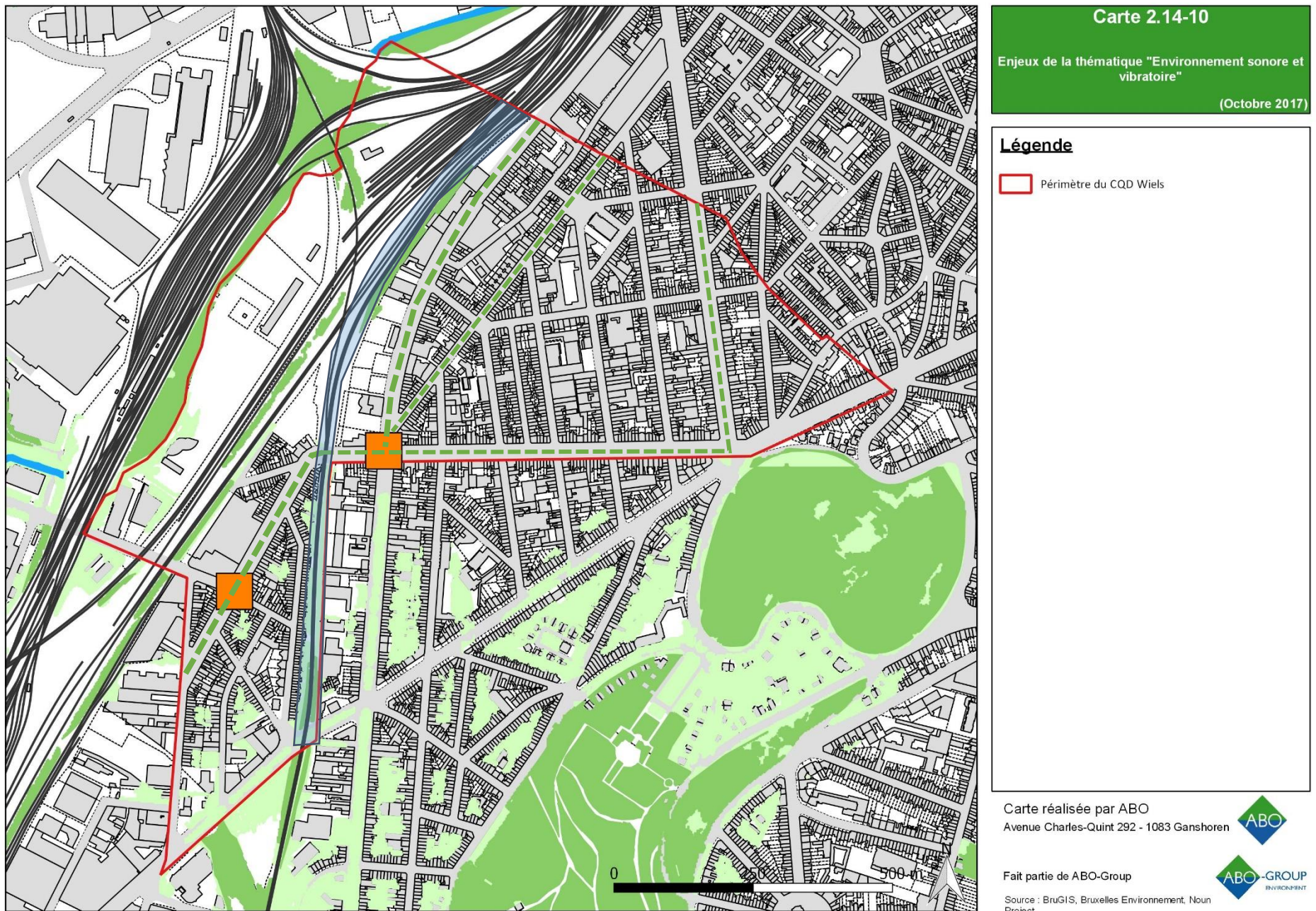
Het gebruik van zachte verplaatsingswijzen aanmoedigen (cf. sectie **Erreur ! Source du renvoi introuvable.**) om de emissie van broeikasgassen te beperken.

De installatie van systemen voor energieproductie bevorderen bij de herinrichting van daken door het programma van het DWC, met het oog op het plaatselijk produceren van hernieuwbare energie. De voorbeeldfunctie van de overheden bevorderen door acties te concentreren op de gebouwen die eigendom zijn van de gemeente.

De energieprestaties (isolatie, productie van hernieuwbare energie, enz.) van de gebouwen verbeteren bij renovatiewerken, door voorrang te geven aan acties op gemeentelijke gebouwen, in bijzonder de bibliotheek in de De Merodestraat.

GELUIDS- EN TRILLINGSHINDER

Afbeelding 10: Kaart van de uitdagingen van de thematiek "Geluids- en trillingshinder" (ABO – Tractebel)

Het transitverkeer door onaangepaste of oververzadigde straten verminderen: Luttrebruglaan, Wielemans Ceuppenslaan, Van Volxemlaan, Koningslaan, De Merodestraat).

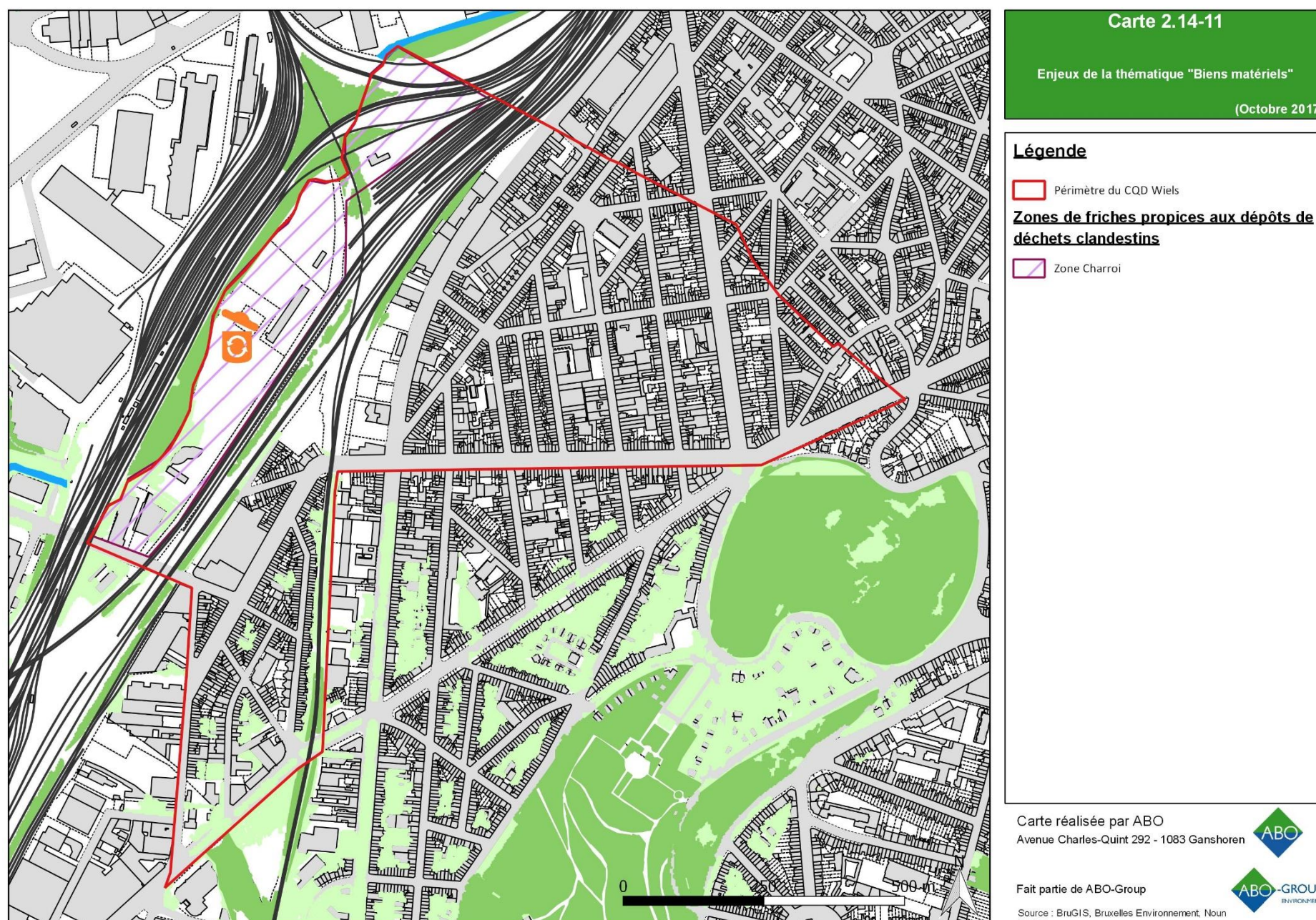

De werking van de kruispunten Gerij-Luttrebrug en Luttrebrug-Van Volxem reorganiseren om de geluidsimpact op de aangrenzende woningen te beperken.

Akoestische beschermingsmaatregelen invoeren bij een toename van de frequentie van de treinen op lijn 124.

MATERIËLE GOEDEREN

Afbeelding 11: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek "Materiële goederen" (ABO)

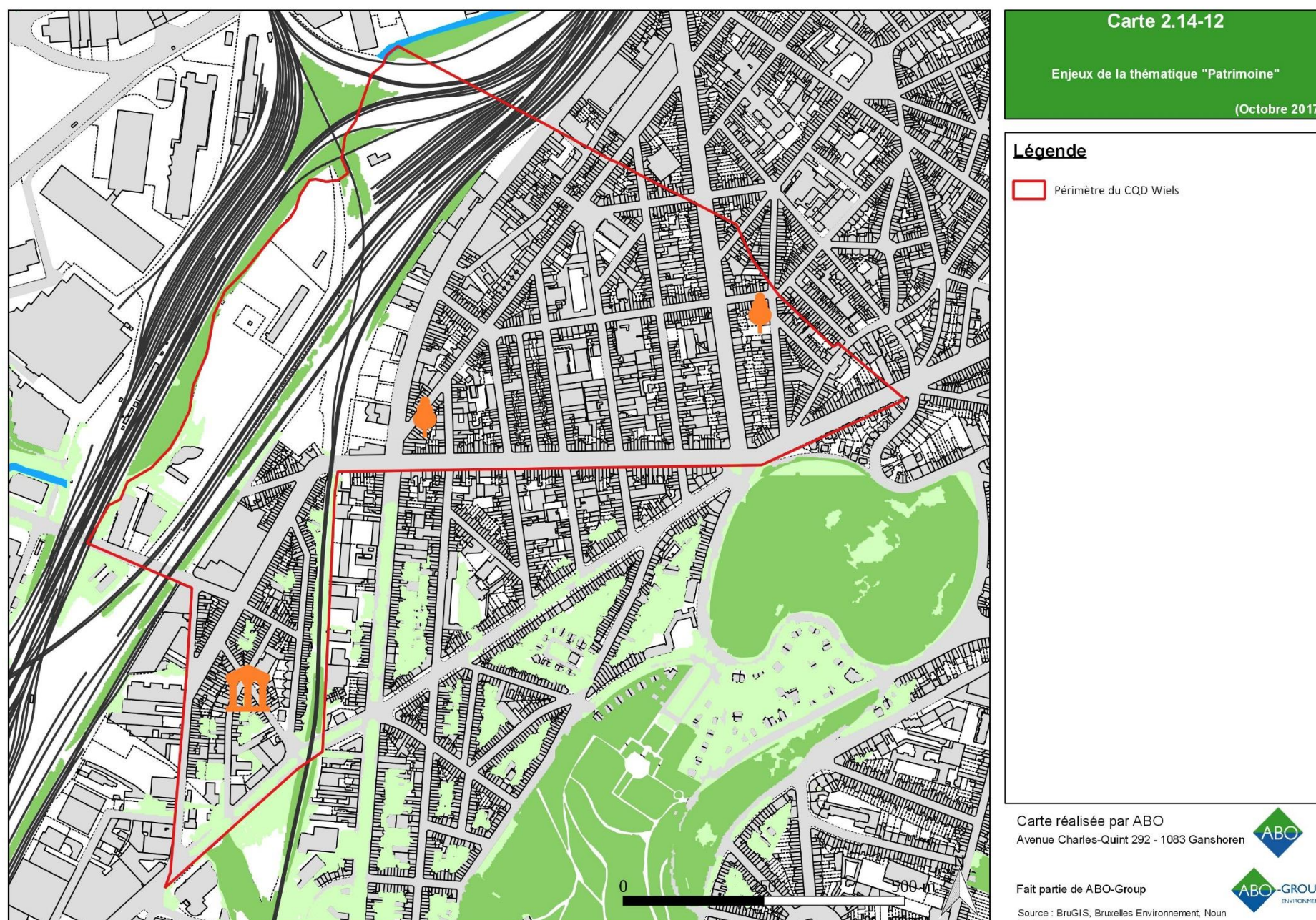
De verlaten ruimten in het Gerijgebied heractiveren en zo de mogelijkheden voor sluikstorten verminderen. Het Wielsgebied zou moeten gereactiveerd worden in het kader van het SVC, en bovendien ook via andere projecten.

Over de hele perimeter

Sociale projecten opzetten die de afvalproblematiek behandelen om de bevolking van de perimeter te sensibiliseren voor en te informeren over dit probleem.

Polyvalente gebouwen bouwen met een goede converteerbaarheid, dit wil zeggen die verschillende bestemmingen kunnen herbergen (woningen, kantoren, productieactiviteiten, enz.) zonder dat aanzienlijke verbouwingswerken vereist zijn en aldus het geproduceerde afval kan worden verminderd.

Zo veel mogelijk duurzame kwalitatieve materialen gebruiken, afkomstig van recuperatie, recyclage en hergebruik, om de ecologische voetafdruk te verkleinen en de levensduur van de nieuwe constructies te verbeteren.

Afbeelding 12: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek "Erfgoed" (ABO)

Aandacht besteden aan eventuele werkzaamheden aan de ondergrond, zoals de bouw van funderingen, ingeval een project gelegen is in het uitbreidingsgebied van de archeologische site in de Vuurstraat, om eventuele elementen van het erfgoed te kunnen recupereren tijdens de werken.

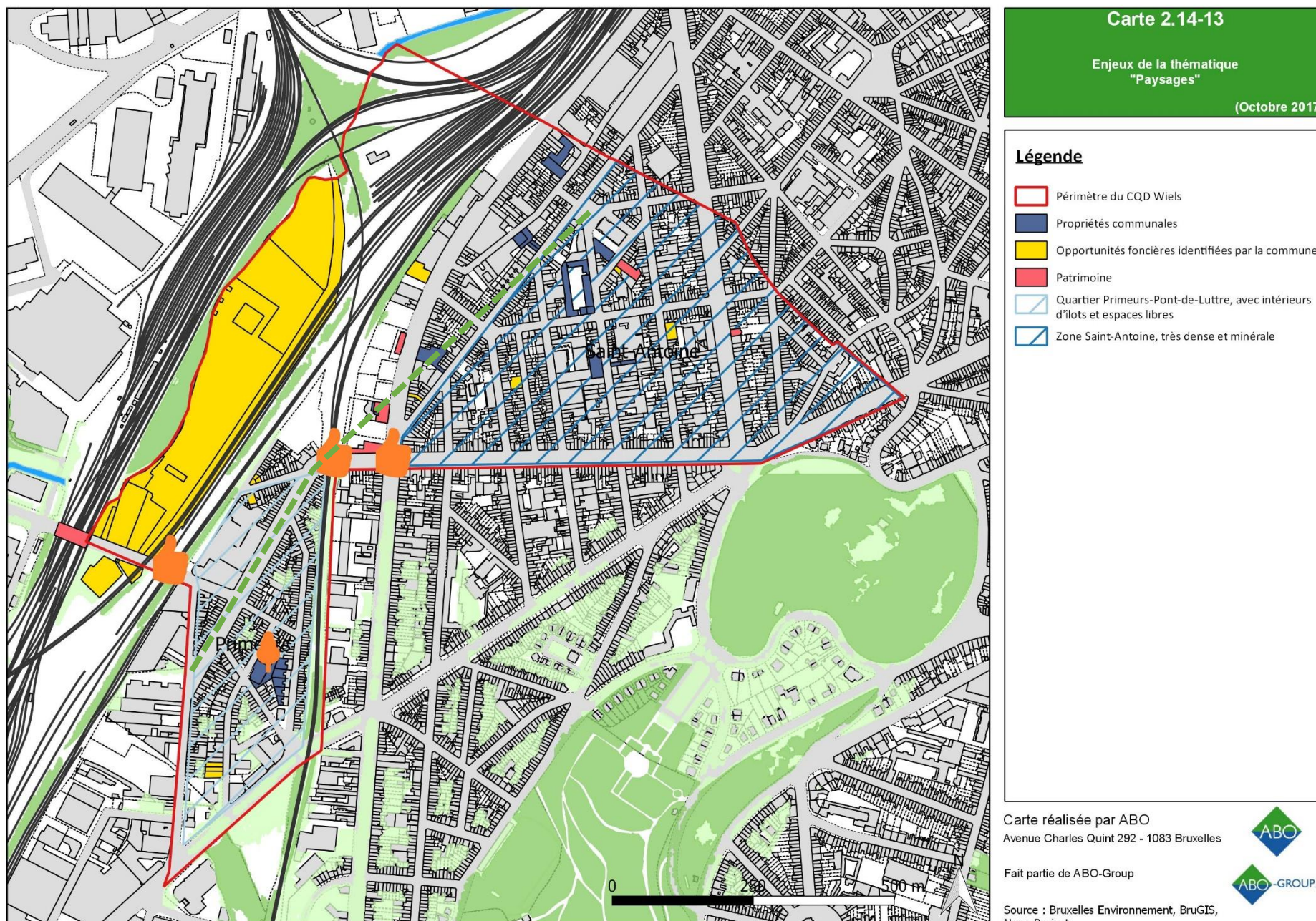

De opmerkelijke bomen beschermen indien een project hen zou kunnen beïnvloeden en hen, indien mogelijk, valoriseren.

Over de hele perimeter

Burgeracties voor de ontwikkeling van artistieke activiteiten steunen, en meer bepaald graffiti, in het kader van de grote jonge bevolking in de perimeter. Dit kan voordelen opleveren op esthetisch vlak, maar ook leiden tot een betere toe-eigening van het grondgebied.

LANDSCHAPPEN

Afbeelding 13: Samenvattende kaart van de uitdagingen van de thematiek "Landschappen" (ABO)

Op coherente wijze het gebied Vroege Groenten-Luttrebrug verstedelijken, als een stedelijk en landschapsgeheel.

Een nieuwe as aanleggen tussen de wijken tussen het Sint-Antoniusvoorplein en de Luttrebruglaan langs het Museum voor Hedendaagse Kunst Wiels die de verbindende factor van de verschillende openbare ruimten van het DWC is.

De binnenterreinen van huizenblokken valoriseren om de leefruimte die beschikbaar is voor de bevolking te kunnen vergroten en een deel van een toekomstig natuurlijk erfgoed dat rijker is dan het bestaande te kunnen herbergen in de ruimten waar dit mogelijk is: in eerste instantie op het binnenterrein van het huizenblok van het sportcentrum Vroege Groenten, en naargelang de mogelijkheden in de holle kiezels en bestaande stadsmoestuintjes.

De spoorlijnbarrières tussen de verschillende gebieden van het DWC zoveel mogelijk wegwerken, via het kwalitatief verbeteren van de visuele perspectieven op dit niveau: kruispunt Luttrebrug-Van Volxem en de spoorwegbruggen.

Over de hele perimeter

Culturele en artistieke initiatieven binnen het DWC steunen om de aanleg van een landschap dat het eigen is te initiëren, door bijvoorbeeld, en naargelang de mogelijkheden, het integreren van de culturele centra en burgercollectieven van de perimeter.

2.1 MILIEUEIGENSCHAPPEN VAN DE GEBIEDEN DIE WAARSCHIJNLIJK AANZIENLIJK GETROFFEN ZULLEN WORDEN DOOR HET WEERHOUDEN PROGRAMMA VAN HET DWC

De doelstelling van deze sectie is het beschrijven van de meest gevoelige en kwetsbare gebieden in het licht van het programma van het DWC.

2.1.1 BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN

2.1.1.1 *NATUUR- EN BOSRESERVATEN*

Het Brussels Gewest telt 14 natuurreservaten en 2 bosreservaten. Geen ervan ligt echter in de nabijheid van de perimeter van het DWC. Er dreigt dus geen enkel natuurreservaat of bosreservaat te worden beïnvloed door het programma van het DWC.

2.1.1.2 *NATURA 2000-GEBIEDEN*

Het Brussels Gewest heeft drie “Speciale Beschermingszones” (SBZ), bepaald in het kader van de richtlijn “Habitats” (92/43/EEG):

- **SBZ I:** het Zoniënwoud met haar bosranden, de aangrenzende beboste domeinen en de Vallei van de Woluwe (2071 ha);
- **SBZ II:** de beboste en open zones ten zuiden van het Brussels Gewest (134 ha);
- **SBZ III:** de beboste zones en de vochtige zones van de Molenbeekvallei in het noordwesten van het Brussels Gewest (116 ha).

Geen van deze drie zones ligt in de nabijheid van de perimeter van het DWC. Er dreigt dus geen Natura 2000-site te worden beïnvloed door het programma van het DWC.

2.1.2 GEBIEDEN VAN CULTURELE, HISTORISCHE, ESTHETISCHE WAARDE OF VOOR STADSVERFRAAIING (GCHEWS) BEPAALD IN HET GBP

Afbeelding 14: GCHEWS van de perimeter van het DWC (ABo, bron: BruGIS)

Twee goed gelegen gebieden zijn opgenomen als GCHEWS in de perimeter: de huizenblokken tussen de spoorweglijnen, de De Merodestraat en de Luttrebruglaan; en deze omkaderd door de Montenegrostraat, de Berthelotstraat en de Wielemans Ceuppenslaan. In deze delen van de perimeter werden wijzigingen aangebracht aan de bouwprofielen of gevels van gebouwen die zullen geconditioneerd worden door specifieke regels voor het behoud van het onroerend erfgoed.

2.1.3 OVERSTROMINGSGEBIEDEN

Daar hij in het stroomgebied van de Zenne ligt, is de perimeter van het DWC onderhevig aan een groot overstromingsrisico. Hiermee moet dus rekening gehouden worden in het programma. Het risico wordt eerder versterkt door de hellingsgraad en de ondoorlaatbaarheid van de perimeter. Het topografisch laag liggende gebied dat overeenstemt met de noordwestelijke helft van de perimeter, heeft dus te kampen met terugkerende overstromingen die te wijten zijn aan het volume afvloeiwatervolume en de verzadiging van het rioolnetwerk dat het moet opvangen.

De kaart van overstromingsrisico's geeft de gebieden aan die mogelijks kunnen te maken hebben met overstromingen van zwakke, gemiddelde of grote omvang en frequentie (zwak, gemiddeld of hoog risico) ten gevolge van het overlopen van waterlopen, afvloeiwatervolume, opstuwung van de riolen of het tijdelijk stijgen van de grondwaterstand. Deze kaart heeft geen reglementaire waarde¹, maar geeft toch de gebieden aan die het gevoeligst zijn voor overstromingen. De verstedelijking van de braakliggende gebieden van de perimeter zou de risico's nog kunnen verergeren door nieuwe oppervlakten waterafstotend te maken.

¹ Het WBP 2016-2021 bepaalt als prioritaire actie PA 5.17 "De aanpassing van bouwwerken en infrastructuur in overstromingszones door middel van regelgeving opleggen", door meer bepaald van de kaart met overstromingsgebieden een instrument met een reglementaire draagwijdte te maken.

2.2 MILIEUPROBLEMEN VERBONDEN MET HET PROGRAMMA, IN HET BIJZONDER DEZE BETREFFENDE DE GEBIEDEN DIE VAN BIJZONDER BELANG ZIJN VOOR HET MILIEU

Men moet eerst en vooral verduidelijken dat de vermelding "*de gebieden die van bijzonder belang zijn voor het milieu*" in de titel verwijst naar de Natura 2000-zones, naar de natuur- en bosreservaten. Geen van deze gebieden liggen in of in de nabijheid van de perimeter van het DWC.

Het Moeras Wiels biedt momenteel een biodiversiteit in een halfvochtig milieu. De Zenne in openlucht biedt ook een rijke biodiversiteit dankzij het raakvlak tussen grond en water.

In het algemeen verwacht men geen milieuprobleem in verband met het programma.

2.3 MILIEUPROBLEMEN DIE VERBAND HOUDEN MET DE INSCHRIJVING IN HET PLAN, GEBIEDEN WAARIN DE VESTIGING VAN ONDERNEMINGEN TOEGELATEN IS DIE EEN RISICO OP ZWARE ONGEVALLLEN INHOUDEN WAARBIJ GEVAARLIJKE STOFFEN BETROKKEN ZIJN IN DE ZIN VAN RICHTLIJN 96/82/EG

Er zijn vier van deze ondernemingen, geklasseerd als SEVESO-onderneming (lage drempel of hoge drempel) (een hoge drempel en drie lage drempels), in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (COMFORT ENERGY, LUKOIL BELGIUM, TOTAL BELGIUM, VARO ENERGY BELGIUM). Geen ervan ligt binnen de perimeter van het DWC, maar twee liggen er in de nabijheid: COMFORT ENERGY en VARO ENERGY, gelegen in Anderlecht, aan de rand van het kanaal, op respectievelijk 800 en 680 meter van de perimeter van het Gerijgebied binnen de perimeter van het DWC. De perimeter ligt echter niet in het kwetsbare gebied rond de sites, want deze liggen ver genoeg verwijderd.

Er wordt geen enkel milieuprobleem verwacht met betrekking tot de ondernemingen die een risico op een zwaar ongeval zouden inhouden.

3 NULALTERNATIEF: VOORZIENBARE EVOLUTIE VAN DE PERIMETER BIJ NIET-UITVOERING VAN HET PROGRAMMA VAN HET DWC

Om de toekomstige effecten van het programma van het DWC Wiels aan de Zenne te kunnen evalueren, ontwikkelt dit milieueffectenrapport ook een analyse van de situatie langs het water. Deze stemt overeen met het vooruitzicht van wat de perimeter van het DWC zou zijn bij niet-uitvoering van het programma, dit wil zeggen de verwachte situatie, met afloop in 2025, en met een onveranderd reglementair kader. Deze situatie vormt het “nulalternatief” van het MER.

Omdat de situatie langs het water identiek is aan die in het effectenrapport, is ze niet opgenomen in dit addendum. Raadpleeg hoofdstuk 3 van het milieueffectenrapport voor meer informatie.

4 SAMENVATTING VAN DE INHOUD VAN HET PROGRAMMA VAN HET DWC

4.1.1 WIJZIGING VAN HET PROGRAMMA DWC WIELS AAN DE ZENNE

Als gevolg van de wijzigingen aan de milieueffectenbeoordeling die het voorwerp van dit addendum uitmaken, omvat het programma in totaal thans 34 projectfiches, verdeeld over de verschillende assen die eerder werden uiteengezet. Omdat dit document de niet-technische samenvatting van dit addendum vormt, worden enkel de aangepaste projecten die het voorwerp van dit addendum uitmaken hierin behandeld. Het Milieueffectenrapport dat in 2018 werd uitgevoerd bevat de omschrijving van alle overige projecten, waarop de recente wijzigingen niet van toepassing zijn.

De hiernavolgende tabel vermeldt de gewijzigde, toegevoegde en geschrapte tussenkomsten die het voorwerp uitmaken van dit addendum en die verdeeld zijn volgens het financiële aandeel van het DWC. De tabel geeft eveneens de typologie beoogd door de tussenkomst (operaties voor herkwalificatie van de openbare ruimte, vastgoedoperaties, verbetering van de milieukwaliteit (inzake de natuur of het waterbeheer), socio-economische acties) evenals het aantal gecreëerde woningen.

De wijzigingen van de operaties die het voorwerp van dit addendum uitmaken kunnen als volgt worden samengevat:

- Schraping van twee woonprojecten:
 - o Vastgoedoperaties D.1.1 en D.1.2 “Aankoop-herverkoop met het oog op het creëren van betaalbare woningen”. Deze operaties verlagen het aantal geplande woningen met 9.
- Wijziging van een operatie met als functie Tewerkstellings- en opleidingscentrum en kinderdagverblijf
 - o Operatie B.2 “Tewerkstellings- en opleidingscentrum en kinderopvang” vervangen door operatie B.2 “Voorziening van collectief belang – Huis van de initiatieven”
- Toevoeging van een gemengde operatie:
 - o D.1.4 “Betaalbare woningen – Kinderopvang – Lokale voorziening”. Door deze nieuwe operatie kunnen 15 extra woningen worden voorzien.

Deze gewijzigde projecten vinden plaats in de Sint-Antoniuswijk en in het Wielsgebied.

De **Sint-Antoniuswijk** is erg dicht en biedt weinig actiemogelijkheden. Dit laat zich voelen door het kleine aantal voorgestelde tussenkomsten, slechts drie. Zij betreffen de Sint-Antonius van Paduakerk en de aanpalende openbare ruimte, waarvan de kwaliteit niet in overeenstemming is met haar potentieel.

Het statuut van Gebied van Gewestelijk Belang en de vrije ruimten van het **gebied Wiels** maken er een belangrijke pool van in de perimeter. Er zijn reeds projecten voorzien en in ontwikkeling en het programma van het DWC stelt een verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimten voor, meer bepaald in verband met het toekomstig park van de Voor-Zenne, ontwikkeld door het Stadsvernieuwingscontract. De nadruk wordt ook gelegd op het kruispunt tussen de Van Volxem- en de Wielemans Ceuppenslaan, dat een reële verbinding is binnen de perimeter. Een grondmogelijkheid op de site van de Fortisbank op een hoek van het kruispunt bood een uitstekende valorisatiemogelijkheid. De Wielemans Ceuppenslaan nummers 1-5 zijn dus nu eigendom van de gemeente en worden tegelijk

gerenoveerd met nummer 7, die reeds eigendom van de gemeente was, om één voorziening te vormen die overeenkomt met fiche B.2 “Huis van de initiatieven”.

Tabel 1: Samenvatting van de aangepaste projecten binnen het programma van het DWC

PROJECTNR.	AARD VAN DE OPERATIE	BETROKKEN PERCELEN	OPERATIE VOOR HERKVALIFICATIE VAN DE OPENBARE RUIMTE	VASTGOEDOPERATIES	VERBETERING VAN DE MILIEUKWALITEIT	SOCIAALECONOMISCHE ACTIES	AANTAL GECREËERDE WONINGEN
<i>Volledige financiering door het programma van het DWC</i>							
B.2	Het Huis van Initiatieven	60B3, 60G4		X		X	
D.1.1	Aankoop – herverkoop met het oog op het creëren van betaalbare woningen	61B22		X			5
D.1.2	Aankoop – herverkoop met het oog op het creëren van betaalbare woningen	61E19, 61F19, 61G19		X			4
<i>Gedeeltelijke financiering door het programma van het DWC, gemengde operatie</i>							
D.1.4	Betaalbare woningen – Kinderopvang – Lokale voorziening	376A		X		X	15

Op basis van deze aanpassingen aan de operaties van de projecten van het DWC is het totaal aantal woningen in deze situatie nu op 24 gebracht:

- 9 woningen voorzien door de operatie D.1.3, Belgradostraat 74 (niet opgenomen in deze samenvatting, zie MER)
- 15 woningen voorzien door de nieuwe operatie D.1.4

Ter herinnering, verschillende andere reserveprojecten voorzien de creatie van een onbepaald aantal woningen (zie MER). Het is dus mogelijk, naargelang de haalbaarheid van de voornaamste projecten, dat het aantal woningen dat door het programma wordt gecreëerd, evolueert.

4.2 BANDEN MET ANDERE RELEVANTE PLANNEN EN PROGRAMMA'S

In het kader van dit rapport werden de banden bestudeerd tussen het programma van het DWC en de doelstellingen van de verschillende bestaande plannen en programma's inzake mobiliteit, ruimtelijke ordening, milieu, ... en dit op verschillende niveaus: Europees, nationaal, gewestelijk en gemeentelijk.

5 ANALYSE VAN DE MILIEUEFFECTEN

Dit hoofdstuk beoogt de effecten (negatieve, positieve of neutrale; directe of indirecte) te evalueren van de uitvoering van de recente wijzigingen van de operaties van het DWC Wiels aan de Zenne die het voorwerp uitmaken van onderhavig addendum.

5.1 METHODOLOGISCHE AANPAK

Net zoals bij de milieueffectenbeoordeling van het programma van het Duurzaam Wijkcontract Wiels aan de Zenne werd de milieueffectenbeoordeling van de operaties opgenomen in de gewijzigde projectfiches uitgevoerd volgens drie grote fasen, namelijk:

- **Fase 1:** Evaluatie van de relevantie van de projecten/tussenkomen voorzien door het programmaproject (of “programma 1” genaamd) ten overstaan van de plaatselijke en gewestelijke uitdagingen op het vlak van milieu (validatie-/invalidatielogica); met een herhaalde fase tussen CityTools en het team van het MER om een eerste advies en aanbevelingen voor het programma en zijn operaties te kunnen geven;
- **Fase 2:** Evaluatie van het mogelijke effect van de uitvoering van de projecten/tussenkomen voorzien door het weerhouden programma voor het DWCW (of “programma 2” genaamd) ten overstaan van de uitdagingen opgenomen in de stand van zaken;
- **Fase 3:** Verwezenlijking van een samenvattende tabel van de voorzienbare effecten en algemene interpretatie van de resultaten (“verticale” analyse) per relevante milieuthematiek ten overstaan van het geëvalueerde programma.

Gezien de algemene en strategische aard van het programma van het DWC werd overgegaan tot een evaluatie op globale schaal op basis van **kwalitatieve criteria** aan de hand van een schaal met drie gradiënten. Dit type schaal laat een significant aanvaardbaar en coherent niveau toe ten overstaan van het detailniveau van de tussenkomen en projecten voorgesteld door het programma.

Deze classificatie van drie niveaus zal gemeenschappelijk zijn voor alle criteria, volgens onderstaand kader:

- **Score “+”**: betekent dat een mogelijk aanzienlijk positief effect wordt verwacht;
- **Score “0”**: betekent dat geen enkel mogelijk aanzienlijk effect wordt verwacht;
- **Score “-”**: betekent dat een mogelijk aanzienlijk negatief effect wordt verwacht.

Aan deze criteria wordt een factor gelinkt om de **directe** of **indirecte** uitdrukking van het effect te verduidelijken. De directe uitdrukking van het effect betekent dat de uitvoering van de tussenkomst of van het voorgestelde project de betrokken milieuthematiek direct zal beïnvloeden. De indirecte uitdrukking betekent dat de uitvoering van de tussenkomst of van het voorgestelde project een reeks acties/maatregelen met zich mee zal brengen die, op hun beurt, mogelijks een effect zullen hebben op de betrokken thematiek.

Elke tussenkomst voorgesteld door de aanpassingen van de operaties van het programma van het DWCW wordt dus hier geëvalueerd. De evaluatie van elke fiche is verdeeld volgens de thematieken en criteria die relevant worden geacht voor onderhavig programma.

5.2 IDENTIFICATIE VAN DE MILIEUEFFECTEN VAN DE TUSSENKOMSTEN EN PROJECTEN DIE HET PROGRAMMA VORMEN

Niet alle evaluatiefiches per tussenkomst of project die het programma van het DWC vormen zijn opgenomen in deze niet-technische samenvatting. Ze kunnen worden geraadpleegd in het MER evenals in het addendum ervan.

De samenvattende tabel met dubbele ingang met voor elk(e) tussenkomst/project de mogelijke verwachte effecten in het kader van de uitvoering van de aanpassingen aan de projecten van het programma van het DWC staat hierna vermeld. Deze hiernavolgende samenvattende tabel laat toe om de volgende punten vast te stellen:

- De mogelijke aanzienlijk positieve effecten halen duidelijk de bovenhand op de mogelijke aanzienlijk negatieve effecten;
- Het geheel van voorgestelde tussenkomsten heeft een voorzienbare verwachte positieve impact op talrijke milieuthematieken;
- Een aantal sociaaleconomische operaties hebben geen enkel milieueffect vermits zij bedoeld zijn om de goede uitvoering van het programma te verzekeren;
- Op het vlak van positieve effecten zijn het vooral de volgende thematieken: bevolking, volksgezondheid, oppervlaktewater en landschappen;
- Op het vlak van negatieve effecten zijn de thematieken van mobiliteit en geluids- en trillingshinder (en als oorzakelijk verband de thematiek volksgezondheid) de enige die sterk betrokken zijn.

Het is belangrijk om te vermelden dat van deze twee projectfiches projectfiche B.2² reeds bestond vóór de aanpassingen die het voorwerp van dit addendum uitmaken, maar dat de operaties werden gewijzigd in vergelijking met de operaties beschreven in het MER. Projectfiche D1.4 is daarentegen een nieuwe projectfiche met dus nieuwe operaties.

Bovendien en zoals eerder vermeld in deze niet-technische samenvatting werden de projectfiches D.1.1 en D.1.2 geschrapt. De verschillende operaties en milieueffecten die hieruit voortvloeiden zijn dus niet meer van toepassing.

² Deze projectfiche droeg de code B.3 in het kader van het MER, die nu is aangepast naar B.2

Tabel 2: Samenvattende tabel met de operaties van de projectfiches die het voorwerp van dit addendum uitmaken

PROJECT EN	BEVOLKING	VOLKSGEZONDHEID	BODEM	NATUUR EN BIODIVERSITEIT	OPPERVLAKT EWATER	GRONDWATER	MOBILITEIT	KLIMAATFACTOREN	LUCHT	GELUIDS- EN TRILLINGSHINDER	MATERIËLE GOEDEREN	ERFGOED	LANDSCHAPPEN		
<i>Pool Wiels</i>															
B.2	+	0/+	0	+	+	0	0	+	0	0	+	0	+		
<i>Transversale operaties</i>															
D.1.4	+	+	-	0	+	+	0	-	+	0	+	-	0	0	+

5.3 TRANSVERSALE ANALYSE VAN HET GEHEEL VAN DE PROJECTEN VAN HET WEERHOUDEN PROGRAMMA VAN HET DWC

Gelet op de uitdagingen van het programma van het DWC lijkt het zinvol om de thematieken “Bevolking” en “Oppervlaktewater” op een transversale manier te evalueren. Hoewel de thematieken “Bevolking”, “Mobiliteit, “Geluids- en trillingshinder” of ook “Landschappen” aanzienlijk worden beïnvloed, maakt de weinige interactie tussen de verschillende voorziene operaties de transversale analyse niet zinvol.

5.3.1 GLOBALE VOORSPELBARE IMPACT OP DE BEVOLKING

5.3.1.1 IDENTIFICATIE VAN DE EFFECTEN VAN HET PROGRAMMA

Hieronder staat een tabel die de effecten weergeeft met betrekking tot elk criterium van de thematiek “Bevolking” voor het aangepaste project B.2 en voor het nieuwe project D.1.4 van het DWC.

Bovendien zijn de weerhouden effecten voor de projectfiches D.1.1 en D.1.2 vermeld in het MER nu niet meer van toepassing.

Tabel 3: Samenvatting van de effecten in de betrokken projectfiches over de thematiek “Bevolking”

PROJECTEN	BEVOLKING EN DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELING	HUISVESTING	TWERKSTELLING EN ECONOMISCHE ACTIVITEITEN	AANBOD AAN UITRUSTINGEN EN OPENBARE DIENSTEN	STADSLANDBOUW
B.2	0	0	+	+	0
D.1.3	0	+	+	+	0

Men dient op te merken dat de uitvoering van deze operaties a priori geen enkel aanzienlijk negatief effect zal hebben op de bevolking.

De criteria “Bevolking en demografische evolutie” en “Stadslandbouw” zullen slechts weinig of niet beïnvloed zijn door de uitvoering van het programma, en aanzienlijke positieve effecten worden verwacht voor de criteria “Huisvesting”, “Tewerkstelling en economische activiteiten” en “Aanbod aan uitrustingen en openbare diensten”.

In het kader van de nieuwe aanpassingen van de operaties die het voorwerp van dit addendum uitmaken, behouden de operaties van fiche B.2 dezelfde positieve aspecten zoals bestudeerd in het kader van de aanvankelijk uitgevoerde milieueffectenbeoordeling (onder de naam B3. Werk- en opleidingscentrum, Kinderopvang).

De operaties van fiche D1.4 zullen aanzienlijke positieve effecten hebben met betrekking tot de thematieken “Huisvesting”, “Tewerkstelling en economische activiteiten” en “Aanbod aan uitrustingen en openbare diensten”. De creatie van 15 woningen en een kinderopvang in een zone waar deze ontbreken, evenals de creatie van jobs in deze opvang, zullen een positief effect hebben op deze verschillende thematieken.

Deze positieve effecten zullen bijgevolg aansluiten bij de verwachte effecten in het kader van de projectfiches die zijn geanalyseerd in de milieueffectenbeoordeling en die betrekking hebben op diezelfde thematieken.

5.3.2 GLOBALE VOORSPELBARE IMPACT OP HET OPPERVLAKTEWATER

5.3.2.1 IDENTIFICATIE VAN DE EFFECTEN VAN HET PROGRAMMA

Hieronder staat een tabel die de effecten weergeeft met betrekking tot elk criterium van de thematiek "Oppervlaktewater" voor het aangepaste project B.2 en voor het nieuwe project D.1.4 van het DWC.

Bovendien zijn de weerhouden effecten voor de projectfiches D.1.1 en D.1.2 vermeld in het MER nu niet meer van toepassing.

Tabel 4: Samenvatting van de effecten in de betrokken projectfiches over de thematiek "Oppervlaktewater"

PROJECTEN	HYDROGRAFISCH NETWERK	KWALITEIT VAN HET OPPERVLAKTEWATER	BEHEER VAN HET AFVALWATER	ONDOORLAATBAARHEID VAN DE BODEM/BEHEER VAN HET REGEN- EN AFVLOEIINGSWATER	OVERSTROMINGSRISICO'S
B.2	0	0	+	+	0/+
D.1.3	0	0	+	+	0/+

Er worden dus aanzienlijke positieve effecten verwacht in termen van beheer van afvalwater en ondoorlaatbaarheid van de bodem/beheer van het regen- en afvloeiingswater, zowel voor project B.2 als voor project D.1.3.

5.4 VOORSTELLING VAN MOGELIJKE ALTERNATIEVEN EN HUN RECHTVAARDIGING

In het licht van het nulalternatief van niet-uitvoering van het programma meent men dat dit een verbetering van de milieukwaliteit van de perimeter zou toelaten en aanzienlijke voordelen met zich mee zou brengen.

In het kader van de transversale analyse van de thematieken “Bevolking” en “Oppervlaktewater werden plaatselijke of transversale alternatieven geformuleerd en andere zijn eveneens mogelijk binnen het programma:

- De ontwikkeling van een apart netwerk voor het regenwaterbeheer door de gemeente (buiten het DWC) laat toe om een duurzaam beheer mogelijk te maken, zelfs bij gebrek aan infiltratiemogelijkheid.
- De verbetering van de infrastructuur en systemen bedoeld voor de actieve verplaatsingswijzen (voetgangers, fietsers en andere) op de gemeentelijke wegen.

5.5 SAMENVATTING VAN DE AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk staan de aanbevelingen per thematiek op basis van de milieueffecten geïdentificeerd voor projectfiches B.2 en D.1.4.

5.5.1 PROJECTFICHE B.2

Bevolking:

- Een opleidingsaanbod voorzien in overeenstemming met de behoeften van de perimeter, meer bepaald in verband met de activiteiten die zullen ontwikkeld worden in het Gerijgebied.

Oppervlaktewater:

- Een doelstelling van nullozing van regen- en afvloeiingswater in het riolennetwerk en buiten de site integreren, via een maximaal hergebruik in situ (sanitair, schoonmaken) en een infiltratie van de rest, onder voorbehoud van een voldoende bodemkwaliteit.

Mobiliteit:

- De toegang tot het gebouw moet aangepast zijn voor PBM;
- Zo dicht mogelijk bij de ingang een ruimte voorzien voor het stallen van fietsen en zelfs elektrische fietsen;
- Valoriseren van het gebruik van Villo en openbaar vervoer (bv.: een Villo-kaart of MIVB-abonnement verstrekken).

5.5.2 PROJECTFICHE D.1.4

Volksgezondheid:

- De plaatsing van akoestische isolatie overwegen voor de kinderopvang.

Natuur en biodiversiteit:

- Een plantenaspect opnemen in het project (groendak) om de aanwezigheid van natuur in de stad te verhogen.

Oppervlaktewater:

- Een doelstelling van nullozing van regen- en afvloeiingswater in het riolennetwerk en buiten de site integreren, via een maximaal hergebruik in situ (sanitair, schoonmaken) en een infiltratie van de rest, onder voorbehoud van een voldoende bodemkwaliteit;
- In het kader van het minder dicht maken van het binnenterrein van het huizenblok een maximale doorlaatbaarheid van de grond voorzien om de infiltratie van het regenwater in situ te bevorderen.

Mobiliteit:

- De toegang tot het gebouw moet aangepast zijn voor PBM;
- Nadenken over de mogelijkheid om parkeerplaatsen te creëren buiten de openbare weg rekening houdend met de nabijheid van openbaar vervoer;
- De beschikbaarheid van het openbaar vervoer binnen het project valoriseren;
- De mogelijkheid om een aanbod aan gedeelde voertuigen te integreren;
- 'Kiss and ride'-zones in situ opzetten voor de kinderopvang;
- Parkeergelegenheid voor fietsen voorzien buiten de openbare weg.

Klimaatfactoren:

- De verbetering van de energieprestatie van het gebouw bevorderen, daarna een rationeel energieverbruik en de installatie van systemen die hernieuwbare energie produceren op het plat dak van het geheel. De ontwikkeling van hernieuwbare energieën vormt een van de doelstellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die zich meer bepaald uit via de maatregel 34 "Een gewestelijke strategie bepalen voor het ontwikkelen van hernieuwbare energieën" van het Plan Lucht-Klimaat-Energie.

Geluids- en trillingshinder:

- Akoestische isolatie nodig, zowel voor de gevels als voor de vensters;
- De kamers vrijwaren door de woning op een adequate manier te organiseren: rustige kamers en kamers gericht naar het binnenterrein van het huizenblok.

Materiële goederen:

- Een polyvalent gebouw bouwen, dat daarna kan gebruikt worden voor andere functies zonder al te veel werken te moeten uitvoeren;
- Het hergebruik van materialen en het gebruik van duurzame materialen bevorderen (overeenkomstig de voorschriften van het Plan Lucht-Klimaat-Energie dat van kracht is);
- Een aangepaste lokale voorziening definiëren in functie van het gebruik van de plaats.

6 ALGEMENE CONCLUSIE

Onderhavig document vormt het addendum bij het Milieueffectenrapport (MER) van het programma dat werd weerhouden voor het Duurzaam Wijkcontact (DWC) Wiels aan de Zenne. Dit addendum is een aanvulling op het MER dat werd uitgevoerd in functie van de onlangs gewijzigde operaties in het kader van het DWC.

Het opstellen van deze milieueffectenbeoordeling wordt gerechtvaardigd door het feit dat het DWC een programma vormt in de zin van Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de effecten voor het milieu van bepaalde plannen en programma's (artikelen 2 en 3). De Europese Richtlijn 2001/42/EG dwingt namelijk af dat een milieueffectenbeoordeling wordt uitgevoerd voor plannen en programma's die wellicht aanzienlijke effecten zullen hebben op het milieu, en dit met het oog op de garantie van een betere bescherming van het milieu en een bijdrage aan de integratie van milieuoverwegingen in de opstelling en goedkeuring van deze plannen en programma's.

De milieueffectenbeoordeling uitgevoerd in het kader van onderhavig addendum bij het MER had betrekking op de recente aanpassingen aan de operaties van het DWC Wiels aan de Zenne ingevolge de verschillende arbitrages en iteraties waardoor bepaalde geplande projecten/operaties konden worden gevalideerd of teniet konden worden gedaan.

De operaties werden als volgt aangepast:

- Schrapting van de operaties D1.1 en D1.2 *“Aankoop – Herverkoop met het oog op het creëren van betaalbare woningen”*
- Wijziging van de operatie B.3 *“Tewerkstellings- en opleidingscentrum in “Huis van de initiatieven”*
- Toevoeging van operatie D1.4 *“Betaalbare woningen – Kinderopvang – Lokale voorziening”*.

Net zoals vermeld staat in het Milieueffectenrapport, richt het programma van onderhavig Duurzaam Wijkcontact (met inbegrip van de aanpassingen van de operaties waarop dit addendum betrekking heeft) zijn actie niet op één element in het bijzonder. Het tracht eerder verspreid over de perimeter op te treden, niettemin met de nadruk op bepaalde milieuthematieken. Zo zijn de thematieken “Bevolking” – met inbegrip van huisvesting, tewerkstelling en opleiding – en “Oppervlaktewater” op transversale wijze terug te vinden in een groot deel van het programma. Talrijke projecten betreffen de gebouwen, met creaties/renovaties van woningen, ontwikkeling van economische activiteiten, een groter aanbod aan opleidingen. Tussen de regels van het programma door vinden we bovendien de ambitie voor een duurzaam waterbeheer in de perimeter, met acties van wisselende omvang. De thematieken “Mobiliteit”, “Geluids- en trillingshinder” of nog “Landschappen” worden ook aanzienlijk beïnvloed. Er zijn in het totaal 34 projectfiches die een nieuwe visie voor de perimeter van het Duurzaam Wijkcontract ontwikkelen. Zes ervan zijn reserveprojecten, en zullen enkel verwezenlijkt worden indien andere prioritaire acties niet kunnen uitgevoerd worden.

Zoals beschreven in het MER stelde het programma aanvankelijk een totaal van 18 woningen voor (uitgezonderd reserveoperaties). De schrapping van bepaalde operaties (D.1.1 en D1.2) evenals de toevoeging van operatie D.1.4 brengen het voorziene totaalaantal woningen nu op 24. Deze stijging van het aantal woningen wordt relevant geacht en zal het mogelijk maken het aanbod aan sociale woningen te versterken, dat, voor de goede orde, in de betrokken perimeter zeer laag is.

De creatie van de voorziening voor collectief belang “Huis van de initiatieven” gelegen Wielemans Ceuppenslaan evenals een kinderopvang en een lokale voorziening gelegen Montenegrostraat te Vorst waardoor, in aanvulling op de wijkantenne (zie MER) verschillende diensten aan de bevolking kunnen worden aangeboden in termen van opleiding, ondersteuning van startende bedrijven en kinderopvang.

De socio-economische acties voorzien in het programma bieden eveneens voordelen voor de bevolking: beroepsinschakeling, verbetering van de gebouwen, betere toegankelijkheid tot de uitrustingen, enz.

Zonder hier de algemene conclusie van de beoordeling uitgevoerd voor dit volledige programma (dus uitgezonderd het addendum) over te nemen, kon via het MER de aandacht worden gevestigd op een globaal positieve impact van het DWC, en op zeer zeldzame negatieve effecten. Deze laatste betreffen hoofdzakelijk de mobiliteit (via de schrapping van parkeergelegenheid en de beperking van het wegverkeer) en blootstelling van personen aan lawaai. De verschillende negatieve effecten die in het kader van onderhavig addendum worden geëvalueerd wijzen in die richting. Het DWC zou zo een antwoord moeten bieden op een groot deel van de milieu-uitdagingen die werden genoteerd voor de betrokken perimeter.

Ter herinnering, er werd geen enkel alternatief relevant geacht dat het volledige programma uitgewerkt door CityTools in vraag kan stellen. Het nulalternatief, dit wil zeggen de niet-uitvoering van het programma, is logisch gezien evenmin redelijkerwijs haalbaar. De risico's en bedreigingen die op de milieuthematieken wegen (regenwaterbeheer, mobiliteit, natuur en biodiversiteit, behoefte aan woningen, enz.) maken de duurzame stadsvernieuwing inderdaad noodzakelijk. Hierdoor hebben de alternatieven die in het MER worden voorgesteld enkel betrekking op de oriëntaties of de prioriteringen in het programma.

Het programma van het DWC Wiels aan de Zenne en zijn recente gewijzigde operaties beantwoordt effectief aan zijn mandaat, zoals bepaald in artikel 21 van de Ordonnantie houdende organisatie van de stadsvernieuwing van 6/10/2016. Men meent dat het programma van het DWC Wiels aan de Zenne werd opgesteld op basis van een diagnose die trouw de uitdagingen op het grondgebied in kwestie weergeeft en dat het in zijn keuzes rekening houdt met de voornaamste projecten van de milieu-uitdagingen in de perimeter van het DWC.

De aanbevelingen en alternatieven opgenomen in het MER en in onderhavig addendum zijn dus een aanvulling op en een verduidelijking van de maatregelen die voorzien zijn door het programma, teneinde de onwenselijke effecten te beperken en/of de verwachte positieve effecten te benadrukken. Het zijn voornamelijk aanbevelingen die moeten overwogen worden voorafgaandelijk aan de ontwikkeling van projecten en die moeten opgenomen worden in de verschillende bestekken.

De goede uitvoering van de 34 projectfiches van het programma van het DWC en de integratie van de aanbevelingen geformuleerd in het kader van het MER en van onderhavig addendum zouden moeten leiden tot aanzienlijke positieve gevolgen voor het stadsmilieu van de perimeter van het DWC. De evolutie van de staat van het milieu via de uitvoering van de operaties van het DWC zal moeten geëvalueerd worden door middel van opvolgingsindicatoren die bepaald werden in het kader van het MER.

7 Bibliografie

De bibliografische bronnen zijn gegroepeerd per milieuthematiek.

ARCADIS (oktober 2011). Etude économique et géographique de faisabilité relative à l'implantation de nouveaux parcs à conteneurs en Région de Bruxelles-Capitale

LEEFMILIEU BRUSSEL (2008). *Regenplan 2008-2011*

LEEFMILIEU BRUSSEL (januari 2015). Gedocumenteerde fiche 43. Balans van de emissies van atmosferische pollutanten in het BHG

LEEFMILIEU BRUSSEL (november 2015). *Samenvatting 2011-2012 van de staat van het milieu – Brusselse context: mobiliteit en vervoer.*

LEEFMILIEU BRUSSEL (november 2015). *Samenvatting 2011-2012 van de staat van het milieu - Bodem: Inventaris van de bodemtoestand.*

LEEFMILIEU BRUSSEL (december 2015). *Strategie Good Food "Naar een duurzamer voedingssysteem in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest".*

LEEFMILIEU BRUSSEL (2016). *De Gids Duurzame Gebouwen.*

LEEFMILIEU BRUSSEL (2016). Overstromingsgevaarkaart voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gemaakt door Leefmilieu Brussel

LEEFMILIEU BRUSSEL (januari 2016). *Collectieve en familiale moestuinen.*

BRUSSEL LEEFMILIEU (14 april 2016). *Gewestelijk Natuurplan 2016-2020 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.*

LEEFMILIEU BRUSSEL (2017). *Waterbeheerplan van het BHG 2016-2021*

CENTRE INTERDISCIPLINAIRE DE FORMATION DE FORMATEURS DE L'UNIVERSITÉ DE LIÈGE – CIFFUL, RESSOURCES ASBL, WAALSE CONFEDERATIE BOUW (2013), Praktische gids over het hergebruik / de hertoepassing van bouw materiaal

HAMDI R. (2014). *Impact des changements climatiques dans les villes : Contraste entre stress thermique urbain et rural*

BISA (wisselende datums), *Monitoring van de wijken*

KARBON' (2017) Programma van het SVC LOT NR. Koningslaan

FEDERALE OVERHEIDSDIENST MOBILITEIT & VERVOER (1 januari 2016). *Rail4Brussels - Studie naar de verbetering van de doortocht en de bediening per spoor van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in een multimodale context*

NOUN PROJECT, pictogrammen

PERSPECTIVE.BRUSSELS (2016). *GPDO Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling*. Openbaar onderzoek afgesloten

STADSMOESTUINTJES: <http://www.potagersurbains.be/?lang=nl>

ROTOR (2015), Vademecum voor hergebruik buiten de bouwsite

VERTE BERTHELOT: <https://www.facebook.com/verteberthelot/>